

ВЕЧНИТЕ ДЕТСКИ РОМАНИ

Хайди и Клара

ЙОХАНА СПИРИ

ПАИ

ЙОХАНА СПИРИ ХАЙДИ И КЛАРА

Превод: Ваня Пенева

chitanka.info

Докато Хайди се чувства прекрасно в алпийската хижа на дядо си Йохи, малката Клара Зеземан тъгува от самота във Франкфурт. Луксът и грижите на семейството ѝ не могат да излекуват душата на болното момиче. И тя пожелава да види лъчезарната си приятелка Хайди. Когато отива при нея в планината, с Клара се случва чудото...

Йохана Спири (1827–1901) е най-известната швейцарска писателка за деца. През 1880 година тя публикува романа си „Хайди“, а година по-късно и неговото продължение — „Хайди и Клара“. Тези произведения ѝ донасят световна слава, постоянно се превеждат и преиздават на десетки езици. Имат и няколко филмови адаптации.

ПЪРВА ГЛАВА

ПРИГОТОВЛЕНИЯ ЗА ПЪТУВАНЕ

Докторът крачеше по широката улица към дома на Зеземан. Беше слънчево септемврийско утро, светло и прекрасно. Но докторът се взираше мрачно в бялата каменна настилка по пътя и дори не поглеждаше блестящото небе. На лицето му беше изписана необичайна за него тъга. След смъртта на жена си той остана сам с единствената си дъщеря. Но преди няколко месеца смъртта му отне и нея. Оттогава господин докторът бе изгубил обичайната си веселост. Живееше сам и тъжен.

Себастиан посрещна госта извънредно радушно. Поклони му се дълбоко и изобщо се държа като истински предан слуга — защото господин докторът беше не само пръв приятел на господаря на дома и дъщеричката му, но с добротата си бе спечелил сърцата и на цялата прислуга.

— Всичко наред ли е, Себастиан? — както винаги попита любезно докторът и тръгна нагоре по стълбите, следван от прислужника.

— Радвам се, че дойде! — провикна се сърдечно господин Зеземан и стана да посрещне приятеля си. — Трябва да поговорим още веднъж за пътуването до Швейцария. Искам изрично да чуя от теб, че настояваш на предишното си решение. Но трябва да ти кажа, че в последно време състоянието на Клара решително се подобри.

— Скъпи Зеземан, как ме посрещаш! — отговори с усмивка новодошлият и се разположи срещу приятеля си. — Толкова ми се иска майка ти да беше тук. С нея човек може да се разбере веднага. С теб обаче е съвсем различно. Готов си да ме викаш по три пъти на ден, за да ти кажа все едно и също.

— Да, да, прав си, разбирам, че ти досаждам. Но и ти ме разбери, добри ми приятелю. Знаеш ли колко ми е трудно да откажа на детето си нещо, което твърдо съм му обещал и което то очаква с такава радост ден и нощ в продължение на няколко месеца? Последните седмици бяха ужасни, но Клара понесе всичко с безкрайно търпение, все с надеждата, че пътуването до Швейцария наближава и че скоро ще види родното място на малката Хайди. А сега искаш да застана пред доброто си дете, което и без това е лишено от твърде много неща, и да зачеркна окончателно тази негова надежда!

— Зеземан, така трябва — отговори твърдо докторът и като видя колко унил и нещастен изглежда приятелят му, продължи съчувствено: — Трябва да гледаш трезво на нещата. Последното лято беше наистина много трудно за Клара. Ако сега ѝ позволя да предприеме това дълго пътуване, последствията могат да бъдат наистина страшни. Освен това е вече септември, а в Алпите застудява рано. Дните стават все по-кратки и Клара в никакъв случай няма да може да остава дълго време навън, камо ли да прекарва нощите в хижата. Пътят от баните Рагац до планината сигурно трае няколко часа, а от селото нататък ще трябва да я носят в кресло. Накратко, Зеземан, не е възможно! Готов съм да дойда с теб и да обясня всичко на Клара, тя е разумно момиче и ще разбере. Ето какъв план имам: следващата година ще заминете за Рагац още през май. Тя ще се лекува там, докато в планината стане топло. През летните месеци ще може да се качва на пасището за по няколко часа на ден. Надявам се, че тогава ще има достатъчно сили и ще може да се наслаждава истински на тези излети, за разлика от сега. Разбери най-после, Зеземан, ако искаме да запазим детето ти в добро здраве,

трябва да го гледаме като рохко яйце, да го пазим и от най-малкото сътресение.

Господин Зеземан, който седеше и слушаше с израз на тъжно примирение, изведнъж стана.

— Докторе — извика той, — кажи ми честно, имаш ли все още някакви надежди, че Клара ще се оправи?

Докторът сви рамене.

— Малки — отвърна тихо той. — Но защо не помислиш малко и за мен, скъпи приятелю? Разбери, ти имаш дете, което те обича и винаги те посреща с радост. Никога не се връщаш в опустяла къща, никога не сядаш сам на масата. Клара също живее добре в твоя дом. Може би се лишава от някои неща, нормални за здравите момичета, но в други отношения се ползва с изключителни предимства. Не, Зеземан, не бива да се оплакваш, ти си имаш близко същество до себе си, а аз... аз останах съвсем сам.

Господин Зеземан беше станал и се разхождаше с големи крачки из стаята. Винаги правеше така, когато го занимаваше някоя важна мисъл. Изведнъж той застана пред приятеля си.

— Хрумна ми нещо чудесно, докторе! Не мога повече да те гледам такъв умислен! Къде изчезна старият веселяк? Трябва да се махнеш за известно време от този душен град, това ще бъде най-добрият лек за теб. Предлагам ти да отидеш в Швейцария, вместо нас, и да посетиш Хайди в родния ѝ дом, от името на всички ни.

Докторът остана смаян от предложението и понечи да възрази, но Зеземан не му остави време да го стори. Той беше толкова зарадван от неочакваната си идея, че улови приятеля си за ръка и го изведе от стаята. Искаше веднага да каже на дъщеря си какво е намислил. Клара винаги се радваше на идването на добрия доктор, който открай време се грижеше за нея с най-голямо внимание. Всеки път, когато я посещаваше, разказваше по нещо весело и интересно. Клара много добре разбираше защо в последно време това не му се удаваше и по цели дни мислеше как би могла да върне предишната му веселост. Като го видя, тя се усмихна, протегна му ръка и го помоли да седне до нея. Господин Зеземан също придърпа един стол, улови дъщеричката си за ръка и веднага заговори за новата си идея — колко хубаво било, че му хрумнала точно сега. Той се опита да смекчи неприятната новина, че самата Клара сега не е в състояние да замине, и набързо

премина към описание на благотворното въздействие, което пътуването в планината щяло да окаже на техния добър приятел.

Сълзите на Клара, разбира се, не закъсняха и скоро замъглиха сините ѝ очи, макар че тя полагаше отчаяни усилия да ги задържи. Горката, знаеше, че татко ѝ не обича да я вижда разплакана, но не можеше лесно да понесе удара, че няма да пътува. През всички дълги, самотни часове перспективата да заmine при Хайди беше единствената ѝ радост и утеха. Но Клара разбираше, че не бива да хленчи, че нейният добър баща ѝ отказва само онова, което не е добро за нея. Затова преглътна сълзите си и се вкопчи в последната надежда, която ѝ оставаше. Улови ръката на господин доктора, помилва я и прошепна умолително:

— О, моля ви, господин докторе, идете при Хайди, а като се върнете, ще ми разкажете всичко. Толкова искам да науча как е там горе, какво прави Хайди, как са дядото и Петер... И козичките, тя толкова обичаше да ми разправя за тях! Ще ви дам подаръци за Хайди. Вече съм приготвила всичко, не съм забравила и бабата. Моля ви, господин докторе, направете го заради мен! А през това време аз ще пия рибено масло, колкото ми заповядате!

Не е съвсем сигурно дали това обещание изигра решаваща роля, но господин докторът се усмихна и отговори:

— Разбира се, че ще отида, мила Клара. Знаеш, че и аз, и татко ти много искаме да те видим един ден здрава и сме готови да направим всичко за това. А кога да замина, и това ли вече си определила?

— Най-добре още утре сутринта, господин докторе — отговори бързо Клара.

— Детето има право — намеси се бащата. — Времето е хубаво, няма защо да се бавиш.

Господин докторът не можа да се сдържи и се засмя.

— След малко ще започнеш да ме обвиняваш, че още съм тук, Зеземан! Май трябва да побързам и да си тръгна, преди да си ме изгонил.

Той понечи да стане, но Клара го задържа. Първо трябваше да му заръча някои неща за Хайди и да му обясни най-подробно какво да разгледа там, за да може после да ѝ го опише. Денкът с подаръците за Хайди щял да му бъде изпратен по-късно, защото госпожица Ротенмайер трябвало да го опакова много внимателно; а госпожицата

все още била на разходка в града и, както докторът знаел, немалко да се върне много скоро.

Господин докторът обеща тържествено да предаде всичко дума по дума, да тръгне на път, ако не още рано сутринта, то някъде около обед, а при завръщането си да разкаже подробно за всичко, което е видял и преживял.

Прислугата в един дом често има странната способност да узнава какво става с господарите, дълго преди те да са благоволили да ги осведомят за намеренията си. Изглежда, Себастиан и Тинете също притежаваха тази дарба, защото още докато господин докторът слизаше по стълбите, следван от Себастиан, Тинете влезе в стаята на Клара, повикана от нетърпелив звън.

— Идете да напълните тази кутия със съвсем пресни меки сладкиши, които поднасяте с кафето, Тинете — рече Клара и посочи кутията, която отдавна беше приготвена на масата.

В това време Себастиан отвори вратата пред господин доктора, поклони се с обичайната си учтивост и каза важно:

— Моля господин доктора да има добрината да предаде на младата мамзел поздрав и от Себастиан.

— Я виж ти, Себастиан — отвърна любезно господин докторът.
— Откъде разбрахте, че заминавам?

Себастиан се покашля смутено.

— Аз съм... аз бях... и аз вече не знам... Ах, да, сега си спомням: тъкмо минавах случайно през трапезарията, когато чух да произнасяте името на госпожичката. И нали знаете как става, човек започва да си мисли разни неща, свързва едното с другото и така... по този начин...

— Да, да, ясно — усмихна се господин докторът. — И колкото по-дълго разсъждавате, толкова по-добре разбирате. Довиждане, Себастиан, разбира се, че ще предам поздравите ви.

Господин докторът тъкмо излизаше навън, когато се натъкна на неочаквано препятствие: силният вятър бе попречил на госпожица Ротенмайер да се поразходи, както обикновено и тя се прибираше у дома. Когато понечи да прекрачи прага, един силен порив на вятъра изду шала, в който се бе увила, и тя заприлича на кораб с опънати платна. Докторът ѝ направи път да мине, но госпожица Ротенмайер държеше на всяка цена да поздрави както подобава човека, към когото хранеше особена признателност и доверие. Решена да прояви учтивост, тя също се отдръпна назад. Известно време двамата стояха един срещу друг и всеки отстъпваше на другия правото да влезе пръв. Изведнъж духна толкова силен вятър, че госпожица Ротенмайер полетя право към доктора с издути платна. Той едва успя да я избегне. Дамата се понесе като вихър към стълбите и с голяма мъка успя да се спре. Природната стихия бе развалила настроението ѝ, но докторът умееше да се справя с неприятните положения и скоро я успокои. Той ѝ съобщи, че утре възнамерява да замине за Швейцария, и най-учтиво я помоли да опакова подаръците за Хайди така, както само тя умее. После се поклони и се сбогува.

Клара очакваше, че ѝ предстоят няколко малки битки с госпожица Ротенмайер, преди икономката да даде съгласието си за изпращане на всички неща за Хайди. Но този път Клара се излъга: госпожица Ротенмайер беше в отлично разположение на духа и не направи нито едно възражение. Нещо повече, тя веднага разчисти голямата маса, нареди върху голия плот всички дребни и по-едри неща, събрани от момичето, и започна да ги подрежда в голям денк пред очите на Клара. Работата ѝ не беше никак лека, защото вещите бяха

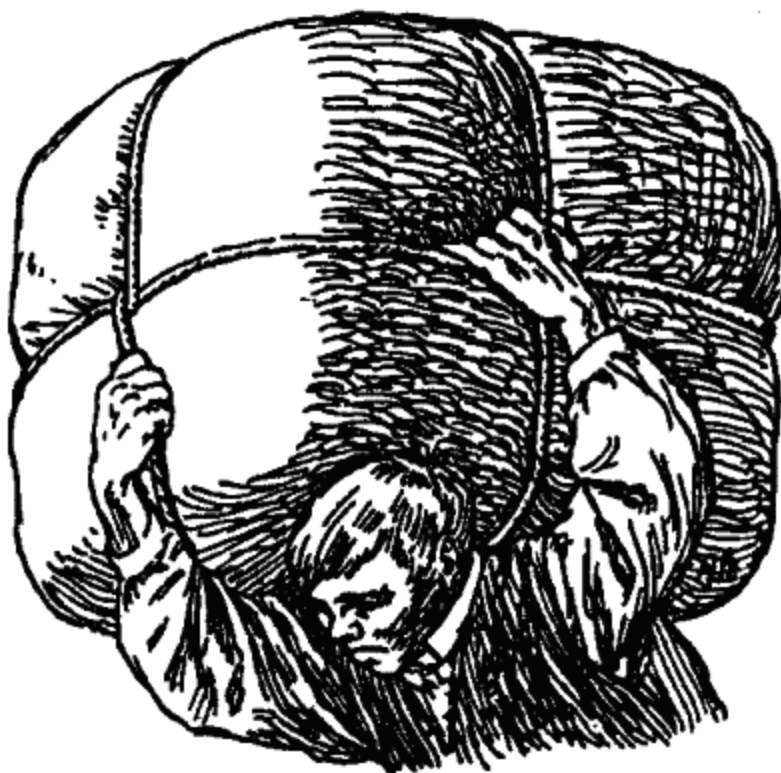
безброй. На първо място, дебело палто с качулка, с което Хайди можеше да посещава старата баба и през зимата, без да се налага дядо ѝ да я увива в дебелия чувал и да я носи на ръце.

Второ, дебел вълнен шал за бабата, за да се увива цялата в него и да не мръзне, когато зимният вятър прониква през изгнилите дъски на старата къща. Трето, голяма кутия със сладкиши, определена също за бабата, за да не пие кафето си все с хляб. Следваше един огромен колбас: първоначално Клара го бе определила за Петер, за да разнообрази малко храната му, която се състоеше изключително от хляб и сирене. Но после тя промени решението си, защото се бе уплашила, че в радостта си козарчето ще го изгълта наведнъж. Затова заръча саламът да бъде предаден на майка му Бригите, тя да отреже част от него за себе си и за бабата, а остатък да дава на Петер на строго определени порции. Следващият подарък беше чувалче с тютюн — за дядото, който обичаше да изпушва по една лула, докато седи вечер пред хижата. Накрая бяха предвидени безброй тайнствени торбички, вързопчета и кутийки. В тях имаше скрити десетки изненади за Хайди, които със сигурност щяха да я зарадват. Когато госпожица Ротенмайер най-после свърши, на пода лежеше огромен денк, грижливо увит и овързан. Госпожица Ротенмайер се взираше със

задоволство в творението си и дълбокомислено си повтаряше, че опаковането е истинско изкуство. От своя страна, Клара хвърляше към денка радостни погледи, защото си представяше как Хайди подскача около него и се смее.

Появи се Себастиан, с усилие метна денка на рамо и се отправи с бързи крачки към дома на господин доктора.

ВТОРА ГЛАВА

ИДВА ГОСТ

Яркочервената зора пламтеше над планината, в клоните на елите шумеше свеж утринен вятър и старите дървета се поклащаха в такт с песента му. Хайди отвори очи. Шумът я бе събудил. Бученето на вятъра в короните на старите ели винаги я вълнуваше, проникваше дълбоко в сърцето ѝ и властно я теглеше навън. Тя скочи от леглото и трескаво се заоблича.

След малко момиченцето слезе по стълбата в стаята. Постелята на дядото беше вече празна. Хайди се озърна и излезе навън. Дядо ѝ стоеше пред вратата и внимателно оглеждаше небето на всички страни, както правеше всяка сутрин, за да разбере какъв ще бъде денят.

Някъде високо горе танцуваха розови облачета, небето под тях беше яркосиньо, а по върховете и пасищата отсреща сякаш течеше златен поток. Слънцето вече се показваше иззад стръмната скала.

— О, колко е красиво! О, колко е красиво! Добър ден, дядо! — провикна се Хайди.

— Е, отвори ли вече очички? — попита весело дядото.

Без да се бави, детето изтича под елите и заподскача радостно, опиянено от бученето на огъващите се клони. При всеки нов порив на вятъра то извикваше възхитено и подскачаше още по-високо.

През това време дядото отиде в обора да издои Белка и Галка. После почисти грижливо на двете козички, приготви ги за излизането в планината и ги изведе навън. Като видя приятелките си, Хайди дотича и ги прегърна. Козичките завресяха весело и всяка от тях поиска да покаже на малката Хайди колко много я обича, като завря главица под рамото на детето, което едва не бе повалено. Хайди изобщо не се уплаши, но тъй като в необузданата си радост Галка я мушна здравата с рогцата си, сметна, че трябва да я смъмри за неприличното поведение.

— Недей така, Галке, блъскаш се също като големия Турчин! — каза ѝ тя, а Галка веднага отдръпна главичката си и зае прилична поза.

Белка пък вирна гордо рогца и направи физиономия, която ясно казваше: „Никой не бива и да си помисля, че аз се държа като големия Турчин!“. Снежнобялата Белка беше малко по-изискана от кафявата Галка.

След малко отдолу прозвучаха подсвирванията на козарчето Петер и скоро веселите козички заскачаха по склона, водени от бързия Бодливко. Изведнъж Хайди се озова в най-голямата блъсканица; всички кози се натискаха да я поздравят и я блъскаха, а тя трябваше да ги поразбута, за да си пробие път до плахата Снежка, която не можеше да се добере до нея. Макар че малката отчаяно се стремеше да се приближи до Хайди, по-големите козички постоянно я изблъскваха.

Появи се и Петер, който с едно последно пронизително изсвирване се опита да събере козичките и да ги подгони към пасището. Той искаше да се доближи до Хайди. Козичките наистина се уплашиха от изсвирването и се разпръснаха на всички страни; така Петер успя да стигне до приятелката си.

— Днес ще дойдеш ли с нас?

— Не, Петер, не мога — отговори Хайди. — Гостите от Франкфурт могат да дойдат всеки момент и аз трябва да съм си у дома.

— Това вече съм го чувал — изръмжа Петер.

— И ще го чуваш всеки ден, докато дойдат — отвърна момиченцето. — Нима смяташ, че трябва да дойдат и да не ме заварят у дома? Наистина ли смяташ така, Петер?

— Могат да дойдат при Йохи — каза все така сърдито Петер.

В този момент откъм колибата проехтя гръмкият глас на дядото:

— Защо не напредва армията? Фелдмаршалът ли липсва или войската му?

Петер се обърна светкавично, размаха гегата си така, че тя изсвистя, и козичките, които познаваха този звук, хукнаха нагоре по склона. Петер се затича след тях и много скоро стадото се загуби зад завоя.

Откакто се върна у дома при дядо си, Хайди правеше неща, за които преди дори не беше помисляла. Така например тя грижливо оправяше леглото си всяка сутрин и опъваше завивката, докато станеше съвсем гладка. После оглеждаше цялата хижа, поставяше всеки стол на мястото му, а нещата, които бяха извадени или висяха по куките, нареждаше в шкафа. После вземаше парцала, качваше се на

стол и започваше да търка масата, докато заблестеше. Когато се прибираще от обора, дядото се оглеждаше и с одобрение казваше:

— Сега у нас всеки ден е като неделя! Явно малката Хайди ненапразно е била в далечната чужбина.

И днес, след като двамата с дядото закусиха, Хайди се зае за работа; само че нещо не ѝ вървеше. Днешното утро беше толкова красиво, а и всеки момент се случваше по нещо толкова интересно, че тя просто не можеше да продължи шетането си. През отворения прозорец надникна весел слънчев лъч и сякаш ѝ извика: „Излез навън, Хайди, излез навън!“. Естествено Хайди не можеше да устои на този повик и се втурна навън. Цялата хижа беше обляна в искряща слънчева светлина, планините блестяха, а далече, далече долу в долината сякаш се беше изсипало разтопено злато. Отсрещният склон искреше толкова силно, че Хайди просто трябваше да поседне за малко и да се огледа. После изведнъж се сети, че трикракото столче все още си стои на сред стаята, а масата не е почистена от закуската. Тя скочи бързо и се върна в колибата. Ала старанието ѝ не трая дълго, защото много скоро старите ели забучаха с такава сила, че Хайди отново излезе навън и заподскача под люлеещите се клони. Дядо ѝ продължаваше работата си под навеса, но често излизаше пред вратата и с усмивка наблюдаваше играта на детето. Тъкмо се беше прибрал, когато Хайди извика с все сила:

— Дядо, дядо! Ела, ела!

Дядото се върна бързо, почти уплашен, че с детето е станало нещо лошо. Потърси я с поглед и я видя да тича по склона. Тя продължаваше да вика възбудено:

— Идват, идват! И най-отпред върви господин докторът!

Извън себе си от радост, Хайди хукна към стария си приятел. Той беше спрял усмихнат на пътеката. Щом стигна до него, детето хвана протегнатата му ръка.

— Добър ден, господин докторе! Още веднъж ви благодаря от цялото си сърце!

— Здравей, Хайди! Но за какво ми благодариш? — попита гостът.

— Че успях да се върна у дома при дядо — отговори сериозно детето.

Лицето на доктора просветна. Не беше очаквал такова посрещане. Беше изкачил бавно склона, потънал в мисли за самотата си, и дори не беше погледнал колко красиво е наоколо и какво спокойствие цари в планината. Мислеше, че Хайди трудно ще го познае, нали го беше виждала само два-три пъти. Освен това, му беше неприятно, че вестта, която ѝ носи, ще я разочарова. Хайди дори можеше да му се разсърди като не види до него дългоочакваната си приятелка Клара. Вместо това обаче от очите на Хайди струеше искрена радост и тя продължаваше да държи ръката му като на най-добър приятел.

Докторът се усмихна с бащинска нежност.

— Ела, Хайди — проговори меко той. — Отведи ме при дядо си. Покажи ми къде живееш.

Но детето не помръдна от мястото си. Търсецният ѝ поглед обхождаше склона.

— Но къде са Клара и госпожа Зеземан? — попита тихо тя.

— Да, сега ще ти кажа нещо, от което ще ти стане неприятно — отвърна господин докторът. — Виж, Хайди, аз дойдох сам. Клара беше много болна и не ѝ позволих да пътува, а това значи, че и старата госпожа Зеземан няма да дойде. Но през пролетта, когато дните станат по-дълги и топли, те ще дойдат при теб, бъди сигурна в това.

Малката Хайди стоеше и го гледаше; тя все още не можеше да осъзнае, че мечтите, с които беше живяла толкова дълго, не могат да се осъществят. Вестта я завари неподготвена, тя стоеше и не смееше да се помръдне. Докторът я гледаше мълчаливо и всичко наоколо беше толкова тихо, че се чуваше как горе вятърът огъва клоните на елите. Изведнъж Хайди се сети, че господин докторът ѝ е дошъл на гости, и вдигна очи към него. По лицето над нея беше изписана тъга, която тя не беше виждала никога досега. Във Франкфурт господин докторът никога не гледаше така. Сърчицето я заболя — Хайди не можеше да понася, когато някой беше тъжен. Това се отнасяше особено за господин доктора, който ѝ беше сторил най-голямата добрина. Сигурно той също се притесняваше, че Клара и старата госпожа Зеземан не бяха дошли.

— О, сигурна съм, че пролетта ще пристигне много скоро и тогава те непременно ще дойдат — заговори утешително тя. — При нас зимата не трае дълго, а и ако дойдат по-рано напролет, ще могат да

останат много повече. Знам, че Клара иска така. А сега е време да отидем при дядо.

Ръка за ръка, двамата тръгнаха към хижата. Хайди толкова искаше отново да види усмивка на лицето на господин доктора, че разпалено започна да го убеждава как зимата на пасището не се задържа много и как дългите, топли летни дни ще дойдат много скоро. Говорейки така, детето само повярва на думите си и когато стигнаха горе, весело извика на дядо си:

— Днес не пристигнаха, но няма да мине много време, и ще дойдат!

За дядото господин докторът не беше чужд човек, тъй като детето му беше разказвало много за него. Старецът протегна ръка на госта си и сърдечно го поздрави. След това мъжете седнаха на пейката пред колибата. Господин докторът веднага направи местенце на Хайди и любезно я помоли да седне до него. После започна да разказва как господин Зеземан го окуражил да тръгне на път и как самият той сметнал, че ще му се отрази добре, защото отдавна вече не се чувствал свеж и бодър. След това пошепна на Хайди, че много скоро тук ще бъде донесено нещо, пътувало заедно с него от Франкфурт, което със сигурност ще я зарадва повече от един стар доктор. Хайди веднага любопитства да узнае какво е то, но докторът не издаде тайната. Дядото каза на госта, че може да прекара няколко хубави есенни дни в Алпите, ако всяка сутрин се изкачва при тях на пасището. За съжаление не можел да го покани да ношува в хижата, нямали къде да го настанят. Но пък посъветва доктора да не се връща в Рагац, а да наеме стая долу в Дьорфли. Гостилничката била най-обикновена, но много прилична. Така можел всяка сутрин да излиза на разходка високо в планината и това със сигурност щяло да му се отрази много добре. Йохи каза още, че с удоволствие ще разведе господин доктора и ще му покаже някои скрити местенца, които със сигурност ще му харесат. Докторът прие идеята с благодарност и допълни, че с голямо удоволствие ще се поразходи из планината.

Докато си приказваха, стана обед; вятърът отдавна бе престанал, елите бяха утихнали. Макар че бяха нависоко, въздухът беше мек и топъл и над обляната от слънце пейка повяваше освежаващ хлад.

Йохи стана и влезе в хижата. След малко се появи с голяма дървена маса и я постави пред пейката.

— Е, Хайди, време е да донесеш обяда — рече той. — Господин докторът ще ни извини — нашата кухня е проста, но поне трапезарията е съвсем прилична.

— Няма за какво да се извинявате — усмихна се господин докторът, загледан към слънчевата долина. — Приемам поканата с удоволствие. Сигурен съм, че обядът ще ми се услади.

Хайди вече шеташе усърдно и нареди на масата всичко, което се намираше в шкафа. Тя се радваше извънредно много, че ще може да нагости господин доктора. През това време дядото приготви обяда и излезе навън с димящото гърненце с мляко и голямо парче печено сирене със златиста коричка. Остави нещата на масата и нарязва тънки, прозрачни парченца от розовото месо, което сам беше изсушил сред чистия планински въздух. Господин докторът привърши обяда си с апетит, който не бе изпитвал поне от година насам.

— Да, нашата Клара наистина трябва да дойде тук — отбеляза доволно той. — Ако поне няколко дни се храни така, както аз днес, ще стане силна и здрава.

В това време по пътеката се зададе един мъж, нарамил на гърба си огромен денк. Щом стигна пред колибата, хвърли товара на земята и пое дълбоко дъх.

— Аха, ето че колетът от Франкфурт пристигна — извика господин докторът и стана. Улови Хайди за ръчичка и я поведе към огромния денк. Развърза първата връзка, свали най-горната обвивка и усмихнато я окуражи: — Сега е твой ред. Разопаковай тази грамада и открий сама богатствата, които са скрити в нея.

Хайди го послуша и докато ръчичките ѝ трескаво развързваха възлите, очите ѝ все повече се разширяваха от почуда. Когато господин докторът вдигна капака на една голяма кутия и поясни, че сладкишите са за бабата, за да пие с тях кафето си, тя се провикна изумено:

— О! О! Най-после баба ще си хапне хубави сладкиши! — извън себе си от радост, Хайди заскача около кутията, после се втурна да събира подаръците, за да ги отнесе веднага в колибата на козарката. Дядото обаче я спря, като каза, че щом започне да се здрачава, ще придружат господин доктора до селото и тогава ще отнесат всичко на бабата. После Хайди откри чувалчето с тютюн и веднага го връчи на дядо си. Подаръкът му хареса извънредно много; той побърза да напълни лулата си с новия тютюн. Скоро двамата мъже се разположиха

доволно на пейката и обвити в облаци сив дим заговориха за разни неща. През това време Хайди откриваше все нови и нови съкровища. Изведнъж обаче спря, отиде до пейката, изправи се пред госта и когато двамата мъже млъкнаха и я погледнаха в очакване, тя рече:

— Не, нищо не ме зарадва толкова много, колкото добрият господин доктор.

Дядото и докторът избухнаха в смях, а докторът отговори, че изобщо не е очаквал това.

Когато слънцето бавно залезе зад планинските върхове, гостът стана. Беше време да слезе в Дьорфли и да си потърси квартира. Дядото събра в една кошница кутията със сладкиши, грамадния салам и топлия шал, докторът улови Хайди за ръка и тримата заслизаха по пътеката към колибата на козарката. Тук Хайди трябваше да се раздели с тях; решиха тя да чака при бабата, докато дядото дойде да я вземе. Йохи смяташе да придружи госта си чак до Дьорфли. Докторът подаде ръка за сбогом на момиченцето и то попита:

— Искате ли утре сутринта да излезем с козичките в планината?
— защото това беше най-хубавото нещо, което можеше да му предложи.

— Разбира се, Хайди — отговори докторът. — Много искам да дойда с теб.

Мъжете продължиха пътя си, а Хайди влезе в колибата. Първо внесе през високия праг кутията със сладкиши; после трябваше отново да излезе, за да прибере и салама — защото дядото бе оставил всичко пред вратата. Върна се и трети път, за да вземе вълнения шал. После нареди подаръците колкото се може по-близо до бабата, за да може тя да ги докосва и да разбира какво е получила. Шала разстла на коленете ѝ.

— Всичко е от Франкфурт, от Клара и старата госпожа Зеземан — започна да разказва тя на изненаданата баба и на слисаната Бригите, която се беше заковала на място и гледаше с разширени в почуда очи как Хайди мъкне тежките подаръци и ги нарежда пред бабата.

— Нали сладкишите са чудесни, бабо? Я виж колко са меки! — провикна се весело Хайди и бабата потвърди:

— Да, да, разбира се. Какви добри хора имало във Франкфурт! — тя поглади отново топлия мек шал и продължи: — А това ще ми

свърши добра работа през студените зимни дни. Никога през живота си не съм имала такъв скъп шал, нито пък съм мислила, че ще го имам.

Хайди беше безкрайно учудена, че бабата се зарадва повече на сивия шал, отколкото на сладкишите. Бригите стоеше пред масата, на която бе оставен саламът, и го гледаше почти със страхопочитание. През целия си живот не беше виждала такъв великански салам и ѝ се виждаше невероятно, че сега е неин и ще може да си отреже от него. Тя поклати глава и проговори колебливо:

— Нека първо да попитаме Йохи за какво трябва да послужи това...

Хайди обаче отговори без всякакво колебание:

— Това трябва да послужи за ядене и за нищо друго.

В този момент в стаичката нахлу Петер.

— Алпиецът Йохи идва след мен, Хайди трябва... — но той не можа да продължи. Погледът му падна върху масата, където лежеше грамадният салам, и гледката така го зашемети, че загуби ума и дума.

Хайди обаче беше разбрала какво не успя да ѝ каже Петер и бързо се сбогува с бабата. Алпиецът Йохи наминаваше често покрай колибата на козарката и винаги влизаше да поздрави бабата и да ѝ стисне ръката. Той знаеше, че тя се радва, щом чуе стъпките му и окуражителните му думи. Днес обаче беше станало много късно за Хайди, която обичаше да става преди слънцето да изгрее.

— Детето трябва да се наспи хубаво — казваше дядото и държеше на думата си. Той надникна през отворената врата, пожела лека нощ на бабата, улови ръката на внучката си и двамата се запътиха към своя дом под блещукащите звезди.

ТРЕТА ГЛАВА

ОТПЛАТА

Рано на другата сутрин докторът излезе от Дьорфли и тръгна нагоре по склона в компанията на Петер и козичките. Любезният господин на няколко пъти се опита да завърже разговор с козарчето, но това не му се удаде. На въпросите си получаваше само неопределени, едносрични отговори. Петер не се оставяше току-така да го въвлекат в разговор. Така компанията измина пътя до алпийската колиба в мълчание. Хайди вече ги чакаше пред прага, прегърнала двете козички. Те бяха бодри и весели като ранните слънчеви лъчи по върховете.

— Ще дойдеш ли? — попита Петер, който всяка сутрин изричаше тези думи, ту като въпрос, ту като подкана.

— Ама разбира се, но само ако дойде и господин докторът — отвърна веднага Хайди.

Петер изгледа чуждия господин с бялото на очите си.

Появи се и дядото, понесъл торбичката с храна за обяд. Първо поздрави господин доктора, после окачи торбичката на рамото на Петер.

Тя беше доста по-тежка от обикновено, защото Йохи бе сложил вътре голямо парче от прясното месо; той смяташе, че на господин доктора сигурно ще му се услади да хапне горе на пасището заедно с децата. Петер се усмихна до уши, защото веднага разбра, че в торбичката е скрито нещо необикновено.

Дойде време да тръгнат на път. Козичките вече бяха обкръжили Хайди от всички страни. Всяка искаше да върви най-близо до нея, всяка се стараяше да избута другите настрана. Момиченцето просто не можеше да крачи спокойно сред непрестанните по-бутвания. Накрая Хайди не издържа, спря на място и заговори:

— Сега ще тръгнете мирно напред и няма непрестанно да се връщате, да се натискате и да ме бутате. Аз трябва да повървя малко с господин доктора.

После нежно потупа по гърба малката Снежка, която винаги се старееше да върви близо до нея и специално я помоли да бъде послушна. Така Хайди успя да се измъкне от стадото и тръгна редом с господин доктора, който веднага улови ръчичката ѝ, без да я пуска повече. Сега не му се налагаше усилено да търси теми за разговор, както преди с Петер, защото Хайди веднага се разбъбри и през целия път не спря да му разказва за козичките и странните им хрумвания, за планинските цветя, за скалите и птиците. Така времето мина незабелязано и докторът безкрайно се учуди, когато изведнъж се озоваха на високопланинското пасище. Докато вървяха по пътеката, Петер често хвърляше погледи отстрани към чуждия господин, който за щастие не можеше да ги види, иначе щеше ужасно да се притесни.

Щом стигнаха горе, Хайди веднага отведе добрия си приятел на най-красивото място, където обичаше да сяда в тревата и да се наслаждава на гледката. Господин докторът веднага се отпусна до нея на обляната от слънце земя. Златният есенен ден блестеше над билото и просторната зелена долина. Откъм долните пасища долитаха кротки и благодатни звуци от други стада, сякаш те възвестяваха мир и спокойствие над цялата земя. Заснеженият зъбер насреща блестеше златен под ярките слънчеви лъчи, а сивата скала Фалкнис издигаше величествено каменните си кули към тъмносиньото небе. Утринният вятър се носеше над пасището и тихичко люлееше последните сини камбанки, останали след великолепието на лятото. Те блажено поклащаха главичките си под топлата ласка на слънцето. Високо в небето голям орел описваше широки кръгове. Хайди не преставаше да се оглежда на всички страни. Весело кимащите цветенца, синьото небе, ярката слънчева светлина, реещата се под облаците птица, всичко беше толкова красиво! Очите на детето искряха от щастие. След малко то се обърна към доктора, за да разбере дали и той като нея е усетил тази красота. Потънал в мислите си, необичайно тих, господин докторът седеше и се взираше пред себе си. Щом срещна радостно светналите очи на детето, той проговори с угрижен глас:

— Да, Хайди, тук наистина е прекрасно. Но как мислиш, ако някой е пристигнал в планината с натъжено сърце, какво трябва да стори, за да може да се наслади на заобикалящата го красота?

— О, о! — провикна се безгрижно малката. — Тук никой не е с тъжно сърце, само във Франкфурт!

Господин докторът не можеше да не се усмихне; но скоро стана отново сериозен и продължи замислено:

— Ами ако някой е дошъл тук и е донесъл със себе си цялата си тъга от Франкфурт, Хайди? Знаеш ли нещо, което би могло да му помогне?

— Трябва само да каже всичко на добрия Дядо Боже, щом сам не знае какво трябва да се направи — отговори самоуверено Хайди.

— Да, това е добра мисъл — отбеляза господин докторът. — Но ако онова, което го прави тъжен и умислен, идва от самия него, какво да каже тогава на добрия Бог?

Хайди трябваше да помисли малко, макар да беше абсолютно сигурна в думите си. Всяка тъга се лекуваше с помощ от добрия Бог. Тя потърси отговор в собствените си преживявания.

— Тогава трябва да се чака — отговори след малко тя и в гласа ѝ отново звучеше пълна увереност. — Човек трябва да чака и непрекъснато да си повтаря: добрият дядо Боже вече е намислил нещо добро за мен и то непременно ще дойде, аз трябва само да мълча и да не бягам надалеч. Скоро доброто ще дойде и аз ще разбера, че небесният отец през цялото време ми е мислил само доброто; но тъй като преди това съм виждал само тъжното, страшното, аз съм повярвал, че завинаги ще бъде така.

— Това е прекрасна вяра и ти трябва да я запазиш, Хайди — отвърна господин докторът. Известно време той гледаше мълчаливо към могъщите скали отсреща и към обляната от слънце зелена долина надолу, после продължи с глух глас: — Виж, Хайди, човекът, дошъл тук, изобщо не може да възприеме красотата на природата наоколо. Такава тъмна сянка е паднала пред очите му. Затова и сърцето му си остава тъжно, дори тъгата му се увеличава именно защото тук е толкова красиво. Можеш ли да разбереш това?

Сега и във веселото сърце на Хайди нахлу остра болка. Спомни си за бабата, която никога вече нямаше да види яркото слънце и пъстрата красота на света. Това беше едно вечно страдание в сърцето на детето и нищо не беше в състояние да го заглуши. Тя помълча малко, после отговори сериозно:

— Да, мисля, че го разбирам. Но знам как да помогна: трябва само да кажа стихотворенията, които разпръскват мрака и пред очите става толкова светло, че човек се развеселява. Баба винаги казва така.

— Какви стихове, Хайди? — попита докторът.

— Зная наизуст стихотворението за слънцето и красивата градина, зная и другото, дългото. Баба ги обича много и винаги ѝ ги казвам по три пъти — обясни оживено Хайди.

— Хайде, кажи и на мен тези стихове, много искам да ги чуя — рече докторът и се настани удобно, за да слуша по-добре.

Хайди скръсти ръце и се замисли дълбоко; след малко попита:

— Оттам ли да започна, откъдето баба казва, че вярата отново се връща в сърцето ѝ?

Господин докторът кимна утвърдително.

И Хайди изрецитира:

*„Той над всички света управлява,
Той е щедър, добър господар
и отгоре с усмивка ти дава
неочаквано радостен дар.
Уж седи нейде скрит в небесата,
но изпраща ти мъдър съвет
и прогонва далече тъгата,
натезжала стократно над теб.
Той понякога малко се бави
да изпрати утеха и мир,
и ти мислиш: О, как е забравил
за мен вече добрият пастир!
И си мислиш, че Той е отвърнал
взор от теб, че за Него си прах
и така те оставя посърнал
да живееш в мъка и страх.*

*Но бъди Му и в мъката верен —
Той за миг ще усети това:
ще те вдигне от одъра леден,
даже ти да Му вярваш едва.
От сърцето ти нежно ще вземе
този страшен товар отпреди,
който сам и от толкова време*

ти си носил в своите гърди“.^[1]

Изведнъж Хайди спря. Стори ѝ се, че господин докторът е престанал да слуша. Той беше закрил очите си с ръка и седеше неподвижен. Детето си помисли, че добрият доктор е заспал. Когато се събуди и пожелае да чуе и други стихове, сам ще ѝ каже. Стана съвсем тихо. Макар че не спеше, господин докторът не казваше нищо. Той мислено се бе върнал в едно отдавна отминало време. Виждаше се като малко момче, което стои до креслото на милата си майка; тя е сложила ръка на рамото му и му шепне същото стихотворение, което току-що бе чул от Хайди и което отдавна бе забравил. Но сега, като че ли той отново чу гласа на майка си, видя как добрите ѝ очи го гледат. Дори когато думите на стихотворението отзвучаха, той още чуваше добрия майчин глас да му шепне много хубави неща. Вслушан в тях, докторът седя дълго време неподвижен, дълбоко замислен, закрил лицето си с ръка. Когато най-после вдигна глава, забеляза учудения поглед на Хайди и бързо улови ръката ѝ.

— Стихотворението беше прекрасно — рече той и гласът му прозвуча много по-радостно от преди. — Утре пак ще дойдем тук и ще ми го кажеш отново.

През цялото това време Петер седеше наблизко и се пръскаше от яд. За първи път от много дни насам Хайди беше дошла отново, а този възрастен господин му пречи да си играе с нея. Застанал на известно разстояние зад господин доктора, за да не може той да го види, Петер размахваше здраво стиснатия си юмрук, а след малко размаха заплашително и двете си ръце. Колкото повече време минаваше, откакто Хайди седеше до доктора, толкова по-здраво Петер стискаше юмруци и правеше заплашителни жестове зад гърба на госта.

През това време слънцето измина част от пътя си и застана там, където обикновено стои, когато трябва да се обядва. Петер отлично знаеше точно къде се намира това място. Той вдигна глава към небето и изведнъж изкрещя с все сила:

— Време е за обед!

Хайди стана и тръгна да донесе торбичката. Искаше да нагости господин доктора там, където седяха сега. Той обаче ѝ каза, че не е гладен, че само желае да изпие чаша мляко, а после щял да се поразходи малко по пасището и да се изкачи на скалите. Тогава Хайди реши, че тя също не е гладна и ще пие само мляко, а после ще разведе господин доктора наоколо, чак до големите, обрасли с мъх скали, където веднъж лудият Бодливко за малко не се строполи в пропастта и където растяха най-ароматните билки. Тя изтича при Петер и му каза всичко това. Първо трябвало да издои една купичка мляко от Белка за господин доктора, а после още една за нея. Петер не можа веднага да проумее чутото. Втренчи невярващ поглед в приятелката си и мрачно попита:

— А за кого е онова, което е в торбата?

— За теб, разбира се, но първо ни донеси млякото, и по-бързо — гласеше отговорът.

Петер никога не беше действал с такава бързина, както сега. Издои млякото и го занесе на Хайди като през цялото време му се привиждаше натъпканата с храна торбичка. Опитваше се да си представи какво има вътре и как сега всичко е негово. Остави двамата да пият млякото си на полянката, развърза торбичката и предпазливо погледна вътре. Като видя прекрасното парче месо, направо го побиха тръпки. Погледна още веднъж, за да се увери, че видяното е истина. После мушна ръка в торбичката, за да извади месото и да си похапне хубаво. Изведнъж обаче отдръпна ръката си като опарен, сякаш някой

му бе забранил да пипа. Един глас му напомни, че цяла сутрин е седял зад гърба на чуждия господин и го е заплашвал с юмруци, а той, вместо да го накаже, му подарява това прекрасно, несравнимо ядене. Петер изпита горчиво съжаление за жестовете си. Извършеното не му позволяваше да извади от торбичката обилния обяд. Изведнъж той скочи на крака и се затича обратно към мястото, където беше стоял. После протегна двете си ръце нагоре, в знак, че вече не заплашва никого, и остана така доста време, докато му се стори, че е уредил въпроса. После се върна с големи скокове при торбичката и тъй като съвестта му отново беше чиста, подхвана с голямо удоволствие необичайно богатия обед.

Господин докторът и Хайди отдавна бяха тръгнали на разходка. Обикаляха полянките, катереха се по скалите и разговаряха за разни неща. След няколко часа господин докторът реши, че е време да се връща в селото, а детето можело да остане до вечерта с Петер и козичките. Хайди обаче не се съгласи. Не можеше да допусне добрият ѝ приятел да слезе съвсем сам от пасището, затова му заяви, че ще го придружи до колибата на дядото, даже и по-надолу. После го хвана за ръка и го поведе по пътеката, като по целия път му разказваше къде най-много обичат да пасат козичките, къде цъфтят най-много златисти розички, червен алпийски кантарион и други красиви цветенца. Хайди знаеше имената на всички, беше ги научила през лятото от дядо си. Щом се спуснаха по склона, господин докторът настоя Хайди да се върне. Двамата се сбогуваха и докторът тръгна надолу към хижата; но няколко пъти спря и се обърна. И всеки път виждаше все едно и също: Хайди продължаваше да стои на мястото си, да гледа след него и да му маха с ръчичка. Така правеше и неговата собствена, мила дъщеричка, когато го изпращаше...

Есента беше слънчева и топла. Господин докторът се качваше всяка сутрин в планината и предприемаше дълги излети. Алпиецът Йохи често излизаше с госта си, водеше го високо сред скалите, където старите ели им кимаха величествено с могъщите си корони и където гнездеше големият орел. Със силни крясъци той често профучаваше точно над главите на двамата мъже. Господин докторът се наслаждаваше на разговорите с придружителя си и не спираше да се учудва колко добре Йохи познава всички треви и цветя, и как умее да му обяснява предназначението им. Сред тези непристъпни, усамотени

скали бяха скрити толкова хубави, скъпоценни неща. Лечебни свойства имат смолистите ели и тъмните борове с ухаещи иглици, гъстият мъх, който се вие между старите коренища, и всички онези мънички растения и незабележими цветенца, които израстват от силната алпийска земя.

Старецът добре познаваше многобройните животни, обитаващи тези места — и големите, и малките. Той разказваше на господин доктора разни весели случки, които беше наблюдавал със собствените си очи в скалните дупки и процеци или сред високите корони на елите.

За господин доктора времето минаваше незабелязано и всяка вечер, докато сърдечно се сбогуваше с Алпиецът Йохи, казваше:

— Добри ми приятелю, никога не се разделям с вас, без да съм научил нещо ново.

Много пъти обаче, и то в най-хубавите дни, господин докторът излизаше на разходка с Хайди. Двамата сядаха един до друг на красивата полянка, където бяха почивали първия ден, и Хайди трябваше отново да рецитира старото стихотворение от молитвеника на бабата и да разказва на господин доктора преживяванията си. Петер заставаше зад тях на обичайното си място, но сега беше мирен и никога не размахваше юмруци.

Красивият септември се приближаваше към края си. Една сутрин господин докторът пристигна на пасището не толкова весел колкото обикновено. Обясни, че това е последният му ден тук и че е дошло време да се връща във Франкфурт. Това му било неприятно, защото обикнал Алпите и се чувствал тук като у дома си. Алпиецът Йохи също се натъжи. Той обичаше да разговаря с господин доктора. А Хайди толкова беше свикнала да прекарва дните със своя добър приятел, че изобщо не можеше да проумее как това изведнъж ще свърши. Когато вдигна глава, в очите ѝ се четяха много въпроси. Но нямаше как, трябваше да си вземат сбогом. Господин докторът стисна силно ръката на дядото, после попита Хайди дали не би желала да повърви малко с него. Момиченцето хвана ръката му и двамата тръгнаха надолу по склона.

След няколко минути докторът спря и каза, че го е изпратила достатъчно и че е време Хайди да се връща. Той помилва нежно къдравата коса на момиченцето и продължи:

— А сега трябва да вървя, Хайди! Само да можех да те взема със себе си във Франкфурт и да те задържа завинаги!

Изведнъж пред очите на Хайди изникна страховитият каменен град с високи къщи и студени павирани улици, а като си представи госпожица Ротенмайер и Тинете, тя отговори колебливо:

— Предпочитам вие да останете при нас.

— Да, така наистина ще бъде по-добре. Твоето място е тук, под елите. Ако те взема във Франкфурт, може отново да се разболееш. Но искам да те попитам нещо, Хайди: един ден, когато остарея и няма кой да ме погледне, ще дойдеш ли да живееш при мен? Мога ли да се надявам, че на стари години ще си имам някого, който да се грижи за мен и да ме обича?

— Да, да, разбира се, че ще дойда, веднага щом ме повикате, защото ви обичам почти колкото дядо! — увери го през сълзи Хайди.

Докторът стисна още веднъж ръчичката ѝ и бързо продължи пътя си. Хайди остана на мястото си и замаха с ръка. Не си тръгна, докато отдалечаващата се фигура не се превърна в черна точица. Когато докторът се обърна за последен път и хвърли поглед назад към махащата Хайди и слънчевите Алпи, той каза тихо на себе си:

— Там горе е прекрасно, там оздравяват и тялото, и душата, и човек отново започва да се радва на живота.

[\[1\]](#) Превод Пламен Дойнов [↑](#)

ЧЕТВЪРТА ГЛАВА

ЗИМАТА В ДЪОРФЛИ

Снегът около алпийската колиба беше толкова висок, че прозорците сякаш започваха направо от земята. Стената на колибата под тях изобщо не се виждаше. Вратата също беше изчезнала. Щом се събудеше, Петер изскачаше навън през прозорчето на кухнята и ако не беше толкова студено, че през нощта снегът да е замръзнал, потъваше до шия в меката пряспа и трябваше да си пробива път с ръце, крака и глава, да разхвърли и разрине снега на всички страни, за да може да се освободи. После майка му подаваше през прозореца голямата метла, за да направи пъртина до вратата. Там го чакаше най-трудната работа, защото трябваше да изхвърли снега колкото се може по-надалече. Иначе, щом отвореше вратата, в кухнята се изсипваше огромна снежна лавина. А когато снегът замръзнеше, обитателите на колибата оставаха като зазидани вътре, защото никой не може да проникне през такава ледена стена. През малкия кухненски прозорец можеше да се промъква само Петер. Все пак замръзването донасяше и много удобства за Петер. Когато трябваше да слезе в Дьорфли, той отваряше прозорчето, измъкваше се навън и скачаше спокойно върху заледения сняг. Майка му подаваше шейничката и Петер трябваше само да седне и да се спусне надолу по склона, защото цялата планина наоколо представляваше грамадна, гладка ледена пързалка.

Тази зима Алпиецът Йохи не остана на пасището. Верен на думата си, щом падна първият сняг, той заключи хижата и обора, и слезе в селото заедно с Хайди и козичките. Близко до църквата и свещеническата къща се издигаше солидна каменна постройка, някогашна господарска къща. Това личеше и до днес, макар че половината стени бяха паднали. Някога там бе живял един смел воин; докато служел в испанската армия, той бил извършил много героични дела, събрал богата плячка. После се върнал в родното Дьорфли и със спечеленото вдигнал великолепен дом. Искал да доживее дните си на село, но не минало много време и почнало да му става скучно в тихото

Дьорфли — вече бил живял твърде дълго из шумния свят. Заминал си и не се върнал никога вече. Когато след много, много години хората се уверили, че е мъртъв, къщата била поета от негов далечен роднина, който живеел в долината. Но тъй като къщата била много западнала, новият собственик не се решил да я възстанови. Така в нея се нанесли бедни хора, които не можели да плащат висок наем. Когато част от сградата се срутела, никой не се грижел за нея. Оттогава бяха минали много години. Когато Йохи пристигна в селото с малкия си син Тобиас, той също се нанесе в полуразрушената къща и живя там. Оттогава къщата стоеше повечето време празна, защото никой не се опитваше да я ремонтира, или поне да закърпи дупките, които непрестанно зейваха тук и там. Затова никой не се задържаше дълго. Зимата в Дьорфли беше продължителна и студена. Вятърът виеше с такава сила, че угасяше светлинката и бедните хора трепереваха от студ. Йохи обаче знаеше как да си помогне. Веднага, след като взе решение да прекара зимата в Дьорфли, той отиде да огледа старата къща. След този ден започна често да слиза в селото, за да подготви бъдещия си дом за зимните студове. Когато преполови октомври, двамата с Хайди слязоха в Дьорфли.

Ако човек се приближеше към къщата изотзад, виждаше първо едно грамадно помещение, едната стена, на което беше паднала изцяло, а другата наполовина. Беше останал и един висок, сводест прозорец, но стъклото отдавна го нямаше. Само разкошен бръшлян се виеше около рамките на прозореца и стигаше чак до тавана, който беше запазен почти непокътнат. През отвор за врата се влизаше в просторен салон, чиито под беше покрит с красиви каменни плочи, наполовина изкъртени, обрасли с трева. И в този салон стените бяха срутени заедно с големи части от тавана и ако дебелите колони, които крепяха средната част на тавана, не бяха оцелели, можеше да се помисли, че покривът всеки момент ще се срути върху главите на хората, осмелили се да влязат вътре. Тук Йохи вече бе издигнал дъсчени стени и беше посипал пода с дебел пласт слама, за да подслони козичките си. После се минаваше по разни коридори, всички полуразрушени, така че тук и там през процеците надничаха небето, дърветата и градината или пътеката пред къщата. Най-отпред, където тежката дъбова врата все още се държеше на пантите си, имаше широка, добре запазена стая. И четирите ѝ стени бяха здрави, по

тъмната дъбова ламперия нямаше дупки. В единия ъгъл се издигаше грамадна зидана печка, която стигаше чак до тавана. Тя беше покрита с красиви бели плочки, изрисувани с разнообразни картини: виждаха се кули, заобиколени от високи дървета, тичаха ловци, следвани от верните си кучета. На друга плочка беше нарисувано тихо езеро, засенчено от разклонени дъбове, а един рибар бе застанал на брега и тъкмо замахваше да хвърли въдицата си. По цялото продължение на камината имаше тясна пейка и човек можеше спокойно да поседи там и да разгледа картините. Хайди веднага хареса новия си дом. Още щом влезе с дядо си в стаята, тя се втурна към печката, приседна на пейката и се загледа в нарисуваните плочки. Но като се премести към другия край, цялото ѝ внимание бе завладяно от друга гледка: в голямата ниша между печката и стената бяха заковани четири дъски. Те приличаха на дъските, от които дядо ѝ правеше сандъци за ябълките. Тук обаче нямаше ябълки, това беше леглото ѝ, същото като в колибата на пасището: огромен куп слама, покрита с ленен чаршаф и дебел чувал за завивка.

— О, дядо! — провикна се възхитено момиченцето. — Значи това е моята стая! О, колко е красива! А ти къде ще спиш?

— Твоята стая трябва да бъде близо до печката, за да не мръзнеш — обясни дядото. — Ей сега ще ти покажа моята.

Хайди скочи и последва дядо си, който бе отворил една врата в другия край на помещението. Двамата влязоха в малка стаичка, където дядото беше наредил постелята си. Като видя още една врата, Хайди побърза да я отвори и занемя от изненада, защото се озова в нещо като кухня. Но толкова огромна никога досега не беше виждала. Дядо ѝ очевидно доста се бе потрудил, за да направи всичко това, а и щеше да има още много работа, защото стените бяха целите в дупки и вятърът свиреше през тях. Все пак върху повечето бяха заковани дебели дъски и стаята изглеждаше така, сякаш целите стени са покрити с тесни дървени рафтове. Голямата стара врата също си беше на мястото, изкусно изкърпена и укрепена. Тя се затваряше добре — а това беше чудесно, защото по-нататък следваха съвсем западнали помещения, обрасли с гъсти храсталаци, обитавани от бръмбари и гущери.

Хайди беше очарована от новото си жилище и още на другия ден, когато Петер дойде да види как са се настанили, тя го разведе по

всички кътчета и тайни места. Не го остави на мира, докато не разгледаха подробно всички забележителности на новата къща.

В своето ъгълче Хайди спеше дълбоко и непробудно, но всяка сутрин се събуждаше с мисълта, че е още на пасището и трябва само да отвори вратата на колибата, за да чуе шума на елите. Всъщност сега, през зимата, когато старите им клони бяха отрупани и натежали от сняг, те сигурно не издаваха никакъв шум. Но в къщата Хайди трябваше всяка сутрин да става и дълго-дълго да се оглежда, докато разбере къде се намира. Всеки път в сърцето я пробуждаше мъката, че не си е у дома, на пасището. Но щом чуеше гласа на дядо си, който вече беше в обора при Белка и Галка, щом чуеше веселото врещене на козичките, което сякаш я подканваше да става по-бързо от леглото, тя разбираше, че и тук си е у дома. Скачаше весело от постелята и се втурваше към обора. Още на четвъртия ден обаче тя каза на дядо си:

— Днес трябва непременно да отида при бабата, не мога да я оставя толкова време сама.

Но дядото не беше съгласен.

— Днес — не може, утре — също не може и още много дни — не може — отговори той. — Снегът на пасището е дълбок и можеш да потънеш. Освен това, продължава да вали. Даже силният Петер не може да мине. Дете като теб, Хайди, веднага ще бъде засипано, ще замръзне и никой няма да го намери. Почакай още малко, докато снегът замръзне. Тогава ще можеш да ходиш спокойно по заледения сняг.

Хайди се натъжи много от думите на дядо си. Но дните ѝ бяха пълни с работа, отлитаха незабелязано и ѝ помагаха да забрави мъката си.

Всяка сутрин и всеки следобед детето отиваше на училище и учеше усърдно всичко, което им преподаваха. Петер почти никога не идваше. Учителят беше добър човек и само понякога казваше:

— Както виждам, Петер пак не е дошъл. Училището е много полезно за него, но като знам колко сняг има горе, сигурно пак не е успял да слезе.

Макар че не можеше да излиза сутрин, Петер почти всяка вечер след края на часовете идваше в селото да посети приятелката си Хайди.

След няколко дни слънцето се появи отново и започна да огрява побелялата земя; но се скриваше рано-рано зад планините, сякаш не му харесваше да остава по-дълго, както през лятото, когато всичко цъфтеше и зеленееше. След него изгряваше луната, голяма и светла. Тя цяла нощ осветяваше безкрайните снежни поля, а на другата сутрин цялата планина блестеше и искреше като кристал. Един ден, когато Петер се прехвърли през кухненския прозорец в навалелия през нощта сняг, той не потъна в мека пряспа, както очакваше, а се удари болезнено в твърд лед. Не само това, ами и се подхлъзна и полетя надолу по склона като шейна. Безкрайно изненадан, Петер все пак успя да се изправи на крака. Затропа с все сила по вледенения сняг, за да се увери, че не се е излъгал. И наистина: колкото и да подскачаше с токове по снега, не успя да откърти дори едно парченце лед — цялата планина беше замръзнала, твърда като камък. Чудесно! Петер знаеше много добре, че дядото чака именно такова замръзване, за да позволи на Хайди да посещава баба му. Той се прибра светкавично вкъщи, изпи на един дъх млякото, приготвено от Бригите, пъкна парче хляб в джоба си и бързо рече:

— Отивам на училище!

— Да, разбира се, върви и учи усърдно — похвали го майката.

Петер се прехвърли през прозореца, издърпа след себе си малката шейна, възседна я и се понесе надолу по склона.

Шейната фучеше надолу с голяма скорост и когато влезе в Дьорфли, не можа да спре и полетя по пътя за Майенфелд. Петер дори не помисли, че трябва да положи усилия, за да спре шейната си. Продължи да се пързала, докато стигна края на склона и шейната спря от само себе си. Едва тогава слезе и се огледа учудено. Бързото спускане го бе отвело далеч под Майенфелд. Сети се, че ще закъснее за училище, че другите деца отдавна са започнали и че ще му трябва поне час, за да се изкачи в Дьорфли. Така че нямаше защо да бърза с връщането. Тръгна бавно по склона и стигна в селото, когато Хайди вече беше свършила училище и обядваше с дядо си. Петер влезе с тежки стъпки. Беше завладян от една мисъл, която веднага искаше да изкаже на глас.

— Готов е — изтърси той и спря наред стаята.

— Какво? Кой? Я го виж ти козият генерал! Какви са тези войнствени приказки? — попита развеселено дядото.

— Снегът е готов — обясни Петер.

— О! О! Най-после ще мога да ида при бабата! — развика се Хайди. Тя винаги разбираше немногословните обяснения на Петер. — Но ти защо не дойде на училище? Нали вече ти е лесно да се спуснеш с шейната! — укорително го погледна тя. Хайди разбираше, че не е редно някой да се разхожда навън, докато другите учат усърдно.

— Шейната ме отведе чак под Майенфелд и стана късно — отговори мрачно Петер.

— Това се нарича дезертьорство — наставнически строго каза дядото, — а хората, които го вършат, заслужават да им издърпат ушите, знаеш ли?

Петер нахлупи стресната шапката си. От никого другото не се боеше така, както от Алпиеца Йохи.

— Още повече, че ти си пастир, значи трябва двойно повече да се срамуваш от постъпката си — продължи дядото. — Как мислиш, ако козите ти се разтичат на всички страни и откажат да те следват, или ако почнат да вършат неща, които не са добри за тях, какво ще правиш тогава?

— Ще ги набия — отговори уверено Петер.

— Ами ако някое момче се е държало като подивяла коза и получи няколко плесника, какво ще кажеш тогава?

— Пада му се — гласеше отговорът.

— Да, а сега ме чуй добре, кози генерале: ако още веднъж подминеш с шейната си училището по време, когато трябва да си вътре, ела после при мен, за да си получиш онова, което заслужаваш.

Най-после Петер разбра връзката. Непослушното момче бе самият той, именно той беше избягал като подивяла коза от училището. Остана много засегнат от това сравнение. Боязливо огледа тъмните ъгли. Сигурно тук някъде е скрита дебелата гега, с която старецът плашеше козите си.

Йохи се усмихна и продължи окуражително:

— Хайде сега, седни на масата и се нахрани, после ще заведеш Хайди у вас. Щом започне да се смрачава, ще я доведеш обратно и ще вечеряш с нас.

Този неочакван обрат беше изключително приятен за Петер и върху лицето му се появи доволна гримаса. Без да се бави повече, той седна на масата до Хайди. Тя беше престанала да яде, защото вече не

можеше да преглъща от радост, че най-после ще види отново добрата стара баба. Хайди бутна към приятеля си един голям картоф и парче печено сирене, които бяха останали в чинията ѝ. Йохи също поднесе на козарчето пълна чиния и пред Петер се издигна цяла купчина с ядене; добре, че не му липсваше кураж да посегне. Докато момчето ядеше, Хайди отвори шкафа и извади палтото, подарък от Клара. Тя нахлупи качулката, закопча всички копчета и като се увери, че е достатъчно топло облечена за дългия път, застана до козарчето и го зачака да свърши обяда си. Щом момчето преглътна и последната хапка, Хайди извика весело:

— Да тръгваме!

Двамата излязоха. Докато вървяха, Хайди непрестанно разказваше за Белка и Галка, които в началото изобщо не искали да ядат в новия обор, как били увесили носове и не издавали нито звук. Тя попитала дядо си защо правят така, а той ѝ отговорил: правят като теб във Франкфурт, защото през целия си живот никога не са слизали от пасището. И Хайди добави:

— Някой ден и ти ще разбереш какво значи това, Петер.

Двамата стигнаха до колибата, без Петер да е казал и дума, защото съзнанието му беше завладяно от една-единствена мисъл, която му пречеше дори да слуша. Когато се изправиха пред вратата, той погледна умислено приятелката си и проговори:

— Май е по-добре да ходя на училище, вместо да си получа от Йохи онова, което ми каза.

Хайди бе на същото мнение. Влязоха в стаята и завариха майката да плете сама до камината. Тя им обясни, че тази зима бабата почти не е ставала от леглото, че в стаята е много студено за нея, и не се чувствала добре. Това беше изненада за Хайди — иначе бабата винаги седеше в своя ъгъл и предеше. Момичето се втурна веднага към малката стаичка и завари старицата в тясното ѝ легло, покрита с тънко одеяло и загърната цялата в сивия шал.

— Слава на Бога, слава на Бога! — провикна се немощно бабата, като чу стъпките на детето. Тя беше живяла цяла есен с мъчителния страх, че детето отново ще ѝ бъде отнето. Този страх се беше загнездил в сърцето ѝ, и когато Хайди престанеше да идва често в колибата, оживяваше отново. Петер ѝ беше разказал, че пристигнал един непознат господин от Франкфурт, който непрекъснато излизал с тях на

пасището и разговарял с Хайди. Тогава бабата веднага помисли, че чуждият господин иска пак да ѝ вземе детето. Макар че след време той си замина сам, страхът в сърцето ѝ остана и тя непрестанно очакваше да пристигне пратеник от далечния град и да отведе малкото момиче. Хайди застана пред леглото на болната старица и попита загрижено:

— Много ли ти е зле, бабо?

— Не, не, детето ми — успокой я старата жена и нежно помилва ръчичката ѝ. — Само дето студът е смразил старите ми кости.

— Значи ще се справиш веднага щом стане топло, така ли? — продължи да разпитва детето.

— Да, да, ако иска Бог, ще се оправя даже още преди това и пак ще седна пред стария чекрък. Искях да стана още днес, но не можах, утре обаче ще го направя — отговори уверено старицата.

Думите ѝ успокоиха Хайди, която никога не беше виждала бабата на легло. Сега детето я огледа учудено и продължи да разпитва:

— Във Франкфурт си слагат шал, когато излизат на разходка. Ти защо го слагаш, когато си лягаш в леглото, бабо?

— Знаеш ли, Хайди — отвърна бабата, — увивам се в шала, когато си лягам, за да не мръзна. Много ми е добре с него, защото завивката ми е доста тънка.

— О, бабо — започна отново Хайди, — там, където ти е главата, леглото ти е потънало надолу, вместо да е издигнато. Не се прави така.

— Знам това, дете, усещам го — бабата напразно се опитваше да се намести по-добре върху твърдата като дъска възглавница. — Нали виждаш, възглавницата ми не е особено дебела, а като съм спала толкова години все с една и съща, от нея не е останало почти нищо.

— О, защо не се сетих да попитам Клара дали не мога да взема и леглото, в което спях във Франкфурт! — ядоса се на себе си Хайди. — Там имах три големи, дебели възглавници и изобщо не можех да спя върху тях. Непрекъснато се смъквах на равното и после отново трябваше да се намествам отгоре им. Във Франкфурт спят на високи възглавници. Ти би ли могла да спиш толкова нависоко, бабо?

— Да, разбира се, защо не? Така ще се стопля, а и когато главата е нависоко, по-добре се диша — отвърна бабата и направи опит да се изправи. — Но нека не говорим повече за това. За толкова много неща имам да благодаря на добрия Бог, мила Хайди! Знаеш ли колко стари и болни хора си нямат нищо, ама съвсем нищичко? Като си помисля, че

всеки ден получавам по едно хубаво меко хлебче. А този дебел вълнен шал! И това, че мога да те виждам, Хайди! Искаш ли и днес да ми почетеш малко?

Хайди отиде бързо в другата стая и свали от лавицата стария молитвеник. После потърси някой хубав стих. Тя вече познаваше всички стихове и се радваше да ги чуе отново след дългото си отсъствие.

Бабата скръсти ръце. На лицето ѝ, което досега изглеждаше хлътнало и угрижено, грейна радост.

Изведнъж Хайди спря да чете.

— Оздравя ли вече, бабо? — попита тя.

— Много ми е добре, Хайди, отдавна не съм се чувствала толкова добре. Прочети ми до края това стихотворение, моля те!

Детето продължи да чете и стигна до последните думи:

*„Гасна, но духът ми мята
лъч към вечната тъма
и прекрачвам аз оттатък,
както пътник у дома...“*

Бабата ги повтори, а после още веднъж и още веднъж. Лицето ѝ се озари от щастливо очакване. Хайди много се зарадва. Представи си слънчевия ден на своето завръщане у дома и каза въодушевено:

— О, бабо, аз също знам как се чувства човек, когато се завърне у дома!

Бабата не отговори, но беше чула думите на детето. Щастливото очакване не изчезваше от лицето ѝ.

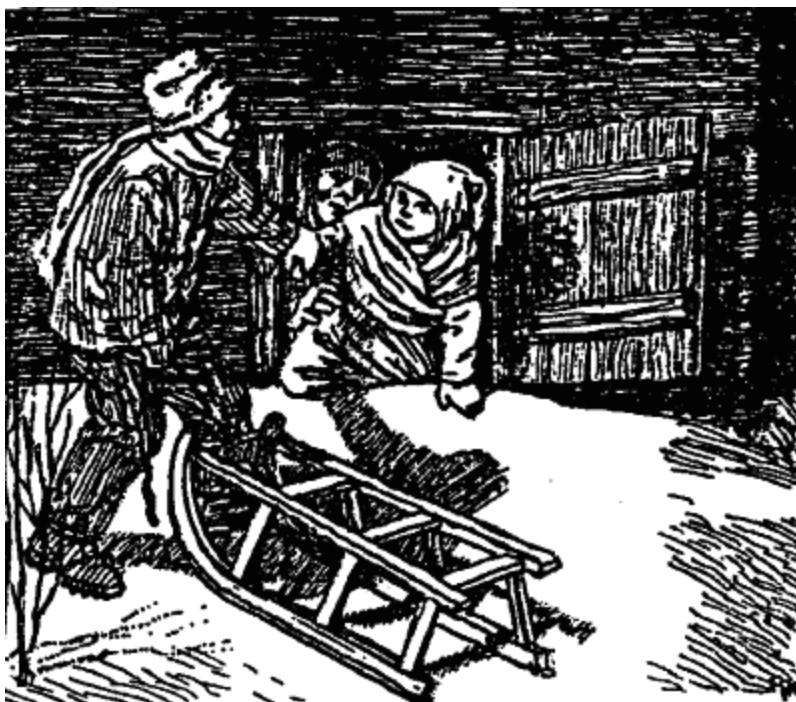
След малко Хайди рече:

— Вече се здрачава, бабо, и аз трябва да вървя. Но много, много се радвам, че вече си по-добре.

Бабата улови детската ръчичка и силно я стисна. След малко проговори:

— Да, Хайди, аз също се радвам. Макар че трябва да остана в леглото, усещам, че ми е много по-леко. Знаеш ли, никой, никой не знае какво значи да лежиш съвсем сам в продължение на много, много дни, да не чуваш гласа на друг човек, да не виждаш нищичко, дори

един-единствен слънчев лъч. Тогава те връхлитат такива тежки мисли! Понякога ти се струва, че денят никога няма да дойде, че животът е спрял. Но щом чуя отново думите, които ти ми четеш, в слепите ми очи нахлува светлина и в сърцето ми се надига радост, желание за живот.

Бабата пусна ръката на детето, Хайди весело ѝ пожела лека нощ и влезе в голямата стая. Веднага задърпа Петер навън, защото нощта вече падаше. Луната се бе издигнала високо в небето и осветяваше заледения сняг. Сякаш денят отново се беше върнал. Петер пригответи шейната си, възседна я, Хайди се намести зад него и двамата се понесоха надолу по склона.

След час, когато Хайди вече лежеше в удобното си сламено легло зад голямата печка, отново си припомни лицето на бабата. Старицата лежеше толкова неудобно на тънката си възглавница! Ето какви бяха мислите на Хайди: само ако баба можеше всеки ден да чува хубавите стихове, щеше да се чувства много по-добре. Но Хайди се сети, че сигурно ще мине цяла седмица, дори две, преди да отиде отново в колибата и да ѝ прочете някое от старите стихотворения. Момичето се натъжи толкова много, че отново и отново трябваше да размишлява какво би могло да стори, та бабата да слуша всеки ден хубавите думи.

Изведнъж я осени чудесна идея. Стана ѝ весело, струваше ѝ се, че едва ще дочака да дойде утрото, за да започне да осъществява онова, което си беше намислила. Хайди се изправи като свещ в леглото си. От много размишления беше забравила да каже вечерната си молитва към добрия Бог.

След като се помоли от цялото си сърце за себе си, за дядо си и за бабата, тя се отпусна доволно в мекото сено и спа непробудно до следващата сутрин.

ПЕТА ГЛАВА

ЗИМАТА ПРОДЪЛЖАВА

На другия ден Петер пристигна в училище точно навреме. Обеда си носеше в торбичка. През почивката учениците, които живееха по-далече от училището, сядаха на чиновете и обядваха до един часа. После занятията продължаваха. След като мъченически изтърпя цял ден в училище, Петер отиде в дома на Алпицеца Йохи на обичайното си посещение при Хайди.

Когато влезе в голямата стая, момиченцето се втурна зарадвано към него. Чакаше го с нетърпение.

— Петер, знам какво трябва да направим! — извика възбудено тя.

— Кажи — отвърна момчето.

— Време е да се научиш да четеш — изрече тържествено Хайди.

— Вече опитах — беше отговорът.

— Не, Петер, не си прав — заобяснява още по-усърдно Хайди.

— Искам да кажа, да се научиш така, че после наистина да четеш.

— Не мога — възрази твърдо Петер.

— Никой не ти вярва. Аз също — отвърна решително Хайди. — Госпожа Зеземан от Франкфурт ми обясни защо не бива да ти вярвам.

Петер само я изгледа учудено.

— Аз ще те науча да четеш и много добре знам как — продължи Хайди. — И това трябва да стане бързо, за да можеш всеки ден да четеш по една песен на баба.

— Нищо няма да стане — изръмжа сърдито Петер.

Тази упорита съпротива срещу нещо, което беше добро и справедливо и толкова важно за Хайди, ядоса ужасно момиченцето. То се изправи пред козарчето и заговори заплашително:

— Тогава ще ти кажа какво ще стане, ако никога не се научиш да четеш. Нали майка ти постоянно повтаря, че трябва да отидеш във Франкфурт, за да те научат на разни неща! Аз много добре знам къде ходят на училище тамошните момчета. Веднъж, когато излязохме на

разходка, Клара ми показва една ужасно голяма сграда. Там отиват не само малки момчета, ами и млади господа, видях ги със собствените си очи. Освен това, имат много учители, не само един-единствен, както при нас. През една грамадна двойна врата непрестанно се точат цели редици, една след друга. Всички са облечени в черно, сякаш отиват на църква, а на главите си имат големи черни шапки — и Хайди показва с ръце как изглеждат тези шапки.

Петер усети как по гърба му пролазиха студени тръпки.

— Ти също ще трябва да отидеш там заедно с другите господа — продължи разгорещено Хайди, — а когато ти дойде редът и разберат, че не можеш да четеш, знаеш ли какво те чака? Господата ще почнат да ти се подиграват, а те са много по-лоши от Тинете. Нали съм ти разказвала колко е страшно, когато Тинете се подиграва!

— Добре де, ще го направя — отговори жално Петер, макар че и той бе започнал да се ядосва.

Хайди веднага се успокои.

— Браво на теб! Започваме веднага — каза зарадвано тя, дръпна приятеля си към масата и побърза да извади учебниците.

В големия колет от Клара Хайди беше намерила една книжка, която прочете с най-голямо удоволствие. Снощи се бе сетила, че ще ѝ е от полза в уроците с Петер, защото книжката представляваше букварче с подходящи стихчета към всяка буква.

Двамата седнаха край масата и урокът започна. Петер трябваше да произнесе буква по буква първия стих, после още веднъж и още веднъж, защото Хайди беше решена да свърши работата си, както трябва

— Още не си го научил — въздъхна най-после тя, — затова сега ще ти го прочета цялото. Като знаеш какво е казано в стихчето, може би ще ти е по-лесно да го произнесеш буква по буква.

Ето какво прочете Хайди:

*„Ако с А, Б, В не бъдеш мил,
утре ще те съдят за резил“.*

— Няма да отида — промърмори мрачно Петер.

— Къде? — зачуди се Хайди.

— Пред съда.

— Тогава научи поне първите три букви — посъветва го Хайди.

— Така няма да те повикат пред съда.

Петер наведе глава над книгата и повтори безброй пъти трите първи букви от азбуката, докато Хайди рече:

— Вече ги научи.

Тъй като забеляза какво въздействие оказа стихчето върху момчето, тя реши, че ще е добре да му прочете и другите стихчета, за да го накара да се труди по-усърдно.

— Слушай, Петер, сега ще ти прочета цялата книжка — каза ентусиазирано тя. — За да видиш какво те чака, ако не се научиш да четеш.

И Хайди зачете ясно и отчетливо:

*„Г, Д, Е, Ж, З учи,
повече не се мъчи.
И, Й, К и тях,
иначе ще ядеш пердах.
Който Л и М не знае,
плаща глоба и ридеае.
И О, П, Р почвай ти —
лошо ще те сполети.
Ако С и Т не щеш,
хубав бой ще изядеш“.*

Тук Хайди спря, защото Петер беше станал тих като мишчица и тя трябваше да го погледне, за да се увери, че не е заспал. Страшните заплахи в стихчетата и собствените му тайни страхове го бяха вцепенили, и той не смееше да мръдне. Само седеше и гледаше уплашено пред себе си.

Доброто сърце на Хайди се трогна и тя заговори утешително:

— Не се бой, Петер. Само идвай всяка вечер при мен и ако учиш така добре, както днес, много скоро ще знаеш всички букви и няма да има никакви наказания. Искам обаче да идваш всеки ден. Не така, както ходиш на училище. Много добре знам, че изобщо не се плашиш от снега.

Петер обеща веднага. Стиховете го бяха впечатлили и той бе станал кротък и послушен. Сбогува се с дядото и бързо тръгна към къщи.

От този ден нататък Петер следваше точно нарежданията на Хайди и всяка вечер двамата учеха усърдно по няколко букви заедно с придружаващите ги стихове.

Често, докато пушеше лулата си, дядото седеше заедно с тях в стаята и се вслушваше в обясненията на Хайди. От време на време му ставаше много смешно, но не се издаваше, само ъгълчетата на устата му често потрепваха.

След голямото напрежение от ученето Петер често получаваше покана да остане за вечеря. Това бе добра компенсация за изживените страхове от стиховете, които съдържаха заплахи за наказания.

Така минаваха зимните дни. Петер идваше всяка вечер и скоро наистина напредна в четенето.

Справянето със стиховете обаче му струваше много усилия. Най-после стигна до буквата У. Ето какво му прочете Хайди:

*„Ако У с Ф сгрешиш,
в страшен свят ще се явиш...“*

— Да, ако искам! — изръмжа Петер. Но залегна здраво над буквата У, защото беше сигурен, че някой ще го сграбчи за яката и ще го отведе там, където никой не обича да ходи.

На следващата вечер Хайди прочете:

*„Казваш: Х въобще не знам.
Я виж оня прът ей там!“*

Петер веднага погледна към стената и рече подигравателно:

— Къде е?

— Не е там, но откъде знаеш какво е скрил дядо в сандъка? — каза Хайди. — Аз видях там един прът, дебел почти колкото ръката ми, и дядо като го извади, аз пак ще ти кажа: „Я виж оня прът ей там!“.

Петер знаеше как изглежда дебелият прът от лешниково дърво. Той веднага се наведе над книгата и се опита да запомни проклетата буква.

На другия ден прочетоха:

*„Ако Ц не разбереш,
няма нищо да ядеш“.*

Петер погледна към долапа, където бяха скрити хлябът и сиренето, и сърдито изръмжа:

— Не съм казал, че ще забравя как се пише Ц.

— Така трябва — похвали го веднага Хайди. — Най-добре е днес да научим още една буква. Така ще ти останат по-малко за утре.

Петер не беше много съгласен, но Хайди вече четеше следващия стих:

*„Ако спреш на Ч? Недей —
всеки ще ти се присмей“.*

Тогава пред очите на момчето изникнаха всички онези важни господа от Франкфурт с големи черни шапки на главите, с изписана по лицата им подигравка. Петер се нахвърли като вълк върху буквата Ч и не я остави, докато не я запомни с всичките ѝ извивки. Даже когато си затвореше очите, той я виждаше пред себе си съвсем ясно.

На следващия ден Петер се появи при Хайди в доста по-добро настроение, защото му оставаха съвсем малко букви. Без да се бави, момиченцето му прочете следния стих:

*„Който в Ш и Щ се спре,
няма да е хич добре,
с Ю и Я се двоумиш —
с хотентотите^[1] ще спиш!“.*

— Дали има човек, който знае къде живеят хотентотите! — промърмори подигравателно Петер.

— О, Петер, сигурна съм, че дядо знае — увери го тържествено Хайди. — Почакай малко, ще ида да го питам. Той е отсреща, при господин свещеника — Хайди скочи и се втурна към вратата.

— Чакай! — извика уплашено момчето. Във въображението си Петер вече виждаше Алпицеа Йохи, придружен от господин свещеника, да го сграбчва за раменете и да го изпраща при хотентотите за наказание, че не е научил последните букви от азбуката. Уплашеният вик на момчето накара Хайди да спре:

— Какво ти е? — учуди се тя.

— Нищо ми няма! Върни се, ще ги науча — отговори на пресекулки Петер.

Само че Хайди гореше от желание да научи къде живеят хотентотите и много държеше да попита дядо си. Петер обаче нададе след нея такъв отчаян вик, че тя се отказа и се върна. Сега Петер трябваше да ѝ докаже усърдието си. Двамата повториха стихчетата толкова пъти, че буквите завинаги се запечатаха в паметта на Петер. Накрая преминаха и към четене на срички. Тази вечер момчето научи много. Така продължиха ден след ден.

Снегът омекна отново. Валеше почти всеки ден и Хайди не можеше да ходи при бабата цели три седмици. Затова пък с удвоено желание работеше с Петер, защото много искаше той да я замества при четенето на бабата. Една вечер момчето се върна вкъщи, влезе гордо в стаята и обяви:

— Вече мога!

— Какво можеш? — попита майката.

— Да чета — отговори той.

— Не е възможно! Чуваш ли, бабо? — викна смаяно Бригите.

Бабата също бе чула и не разбираше как е станало това чудо.

— Хайди ми каза да ви прочета едно стихотворение — каза Петер.

Майка му веднага донесе стария молитвеник. Петер седна до масата и започна да чете. Майка му седеше до него, развълнувано преглъщаше на всяка сричка, а след всеки ред прошепваше възхитено:

— Кой можеше да си помисли!

Бабата следеше с трепет добре познатите стихове и не казваше нито дума.

В деня след това събитие стана така, че класът на Петер имаше упражнение по четене. Когато дойде редът на Петер, учителят каза:

— Да те прескочим ли както винаги, или отново ще опиташ... не да четеш, а да се запъваш на всеки ред?

Петер се наведе над учебника и прочете три реда един след друг, без да се запъне нито веднъж.

Учителят изпусна книгата си и се вгледа с нямо учудване в момчето, сякаш го виждаше за първи път. След малко проговори:

— Петер, с тебе е станало чудо! Толкова време работих с неописуемо търпение, за да те науча на нещо, а ти не бе в състояние да запомниш дори буквите. И накрая, когато с безкрайно неудоволствие осъзнах, че усилията ми са безполезни, ти се явяваш в клас и вече не само произнасяш правилно буквите, ами четеш ясно и без грешки. Възможно ли е в днешно време да стават такива чудеса? И откъде идват те, Петер?

— От Хайди — отговори момчето.

Още по-смаян, учителят погледна към Хайди, която си седеше най-спокойно на чина, сякаш не се беше случило нищо особено.

— Забелязах и други промени в теб, Петер — продължи след малко учителят. — По-рано отсъстваше по цяла седмица, понякога дори и повече, а сега идваш най-редовно на училище. Откъде е дошла тази промяна у теб?

— От Йохи — гласеше отговорът.

Съвсем смаян, учителят местеше поглед от момчето към Хайди и обратно.

— Хайде да опитаме пак — проговори предпазливо той.

Петер трябваше да докаже познанията си като прочете още три реда. Той направи това без грешка. Значи беше истина! Петер можеше да чете!

Щом часовете свършиха, учителят се втурна към дома на свещеника, за да му разкаже случилото се и да му опише колко благотворно въздействие оказват върху общината Хайди и Алпицеца Йохи.

Оттогава всяка вечер, когато се прибереше у дома, Петер сядаше до масата и прочиташе по едно стихотворение. Така му бе заповядала Хайди. Но никога не се опитваше да прочете второ, а и бабата не го молеше за това.

Майката не преставаше да се чуди на умението му и много често, когато четенето беше свършило и четецът вече спеше дълбок сън, тя казваше на бабата:

— Не мога да се нарадвам, че Петер се научи да чете така хубаво. Кой знае какво ще излезе от него един ден...

Веднъж бабата отговори:

— Да, наистина е хубаво, че момчето ни се научи да чете. Но аз ще се радвам от сърце, когато добрият Бог ни прати пролетта и заедно с нея пристигне и Хайди. Когато тя чете, стиховете са съвсем други. Когато чете Петер, в стиховете нещо липсва и аз го търся в паметта си, но невинаги го намирам. Когато слушам Хайди, впечатлението ми е много по-истинско.

Причината беше в това, че Петер четеше, както му е удобно. Когато срещнеше дума, която му се струва твърде дълга или трудна, той просто я пропускаше. Беше убеден, че без две или три думи в един стих стихотворението не би пострадало, пък и баба му няма да забележи нищо. И ставаше така, че в стиховете, които четеше Петер, почти липсваха съществителни.

[1] Хотентоти — южноафриканско племе, родствено с бушмените. ↑

ШЕСТА ГЛАВА

ВЕСТ ОТ ДАЛЕЧНИТЕ ПРИЯТЕЛИ

Дойде месец май. От всички върхове към долината се спуснаха пълноводни пролетни потоци. Над пасището грейна топло, ярко слънце. Тревата се раззелени. И последният сняг се бе стопил. Събудени от примамливите слънчеви лъчи, първите цветенца вече надничаха сред свежата трева със светлите си очички. Веселият пролетен вятър шумеше в короните на елите и отвяваше старите, тъмни иглици, за да направи място на новите — меки и светло зелени. Високо горе орелът отново размахваше криле. Земята около хижата на дядото беше цялата обляна в слънце, което попиваше последните влажни петна и човек можеше да седне, където си поиска.

Откъм навеса зад колибата долетяха шумове от чукане и стържене. Хайди скоро се заинтересува от тях. Тя скочи и се затича към бараката, за да види с какво е зает дядо ѝ. Пред прага бе изправен

един красив нов стол. Скоро изпод сръчните ръце на дядото щеше да излезе и втори.

— О, вече знам какво правиш! — извика зарадвано момичето. — Столовете ще ни трябват, когато дойдат гостите от Франкфурт. Този ще бъде за старата госпожа, вторият за Клара, а после... май трябва да направиш още един — продължи колебливо тя. — Как мислиш, дядо, дали ще дойде и госпожица Ротенмайер?

— Не знам — отговори спокойно дядото, — но по-добре е да имаме един стол в запас, за да можем да я поканим да седне, ако дойде.

Хайди се загледа замислено в дървеното столче без облегалка и се опита да си представи как госпожица Ротенмайер ще разстеле полите си върху твърдата му седалка. След малко поклати глава и рече:

— Дядо, не ми се вярва, че тя ще седне на този стол.

— Тогава ще я поканим на широкото канапе, покрито с прекрасен килим от трева — отговори с усмивка дядото.

Докато Хайди размишляваше кое е това прекрасно канапе със зелена покривка, от планината долетяха силни викове. Малката разбра веднага кой пристига. Обърна се и само след миг бе заобиколена от подскачащите кози. Очевидно те се чувстваха така добре, както и тя, защото подскачаха толкова нависоко и вресяха така радостно, сякаш никога не бяха виждали такава пролет. Всяка се буташе да стигне най-близо до Хайди и момиченцето едва си поемаше дъх. Петер обаче ги разблъска — една наляво, друга надясно. Когато успя да си проправи път до нея, протегна ръка, в която стискаше писмо.

— Дръж! — каза той, без да дава повече обяснения.

— Нима си получил това писмо за мен, докато си бил на пасището? — попита смаяно момичето.

— Не.

— Откъде тогава го взе?

— От торбичката с хляба.

Отговорът беше точен. Миналата вечер пощальонът на Дьорфли му бе предал писмото за Хайди и Петер го сложи в празната торбичка. На сутринта пъкна вътре хляба и сиренето и тръгна да изведе козите. Докато ги събираше, видя Йохи и Хайди. Но едва по обед, когато изяде хляба и сиренето, реши да изтърси трохите и откри в торбичката забравеното писмо.

Хайди прочете внимателно адреса и се затича към навеса, където дядото продължаваше да работи.

— От Франкфурт! От Клара! Искаш ли да чуеш какво пише, дядо?

Разбира се, че дядото искаше да чуе, пък и Петер наостри уши, облегнат удобно на една гредка. Хайди започна да чете:

„Мила Хайди!

Вече сме опаковали всичко и след два или три дни ще тръгнем на път. Чакаме само татко да ни каже, макар че той няма да дойде с нас, а ще замине за Париж. Господин докторът ни посещава всеки ден и вика още от вратата: «На път! На път! Към Алпите!». Искам да знаеш, че той се е влюбил в твоята планина. През цялата зима ни гостуваше всеки ден и с всяко влизане казваше, че пак не се е сдържал и иска да ми разкаже още нещо за Алпите. Сядаше при мен и започваше да описва дните, които е прекарал с теб и дядо ти на пасището, за планините и цветята, за тишината над поляните, за селцата и пътеките, и за великолепия свеж въздух. И постоянно ми повтаряше: там всеки човек оздравява. Самият той също е много променен, изглежда подмладен и весел както по-рано. О, как се радвам, че ще видя всичко това, ще дойда при теб на пасището и ще се запозная с Петер и козичките! Първо обаче трябва да отида в баните на Рагац, за да се лекувам. Лечението ще трае около шест седмици, така заповяда господин докторът. Едва тогава ще се качим в Дьорфли и ще се настаним на квартира. Само в слънчеви дни ще ме качват с носилка на пасището и ще оставам при теб целия ден. Баба ще дойде с мен и също ще живее в Дьорфли. Тя също се радва много, че ще види къде се намира твоят дом. Госпожица Ротенмайер обаче отказва да дойде с нас. Баба почти всеки ден я пита: «Какво ще кажете за една разходка до Швейцария, скъпа Ротенмайер? Не се срамувайте, ако имате желание да дойдете с нас». Ала госпожицата винаги й благодари учтиво и отговаря, че не иска да бъде

нескромна. Аз обаче знам какво си мисли. Себастиан описва пътуването си с толкова ярки краски! Разказа ни за назъбените скали, надвиснали над пътя, за пропастите и проломите, за стръмните пътеки, където човек всеки миг може да полети надолу и по които могат да се катерят само кози, но не и хора. Докато го слушаше, госпожица Ротенмайер цялата се тресеше от ужас и оттогава престана да си мечтае за пътуване в Швейцария, както по-рано. Тинете също се уплаши до смърт и няма да дойде с нас. Така че ще пътувам само с баба. Себастиан ще ни придружи до Рагац и ще се върне във Франкфурт.

С нетърпение чакам да дойда при теб.

До скоро, мила Хайди! Баба също те поздравява най-сърдечно!

Твоя вярна приятелка Клара“.

Като чу тези думи, Петер скочи като попарен и силно размаха гегата си на всички страни. Козичките се разбягаха уплашени. Стадото се спусна надолу по склона. Петер се втурна след тях, описвайки с тоягата си огромни кръгове във въздуха, сякаш искаше да излее гнева си върху невидим неприятел. Този неприятел беше предстоящата поява на непознати хора на пасището. Идването им тревожеше Петер от много дни насам и той все повече се ожесточаваше.

Хайди бе изпълнена с радост и щастие. Още на другия ден изтича при бабата и разказа кой ще дойде от Франкфурт и най-вече кой няма да дойде. Хайди направи посещението си още следващия следобед, защото вече ѝ бе разрешено да излиза сама. Слънцето отново грееше ярко и оставаше дълго на небето, а по сухата земя се тичаше толкова леко, докато веселият майски вятър рошеше косите на момиченцето и го караше да бърза. Бабата бе напуснала старото легло. Тя седеше отново в своя тъгъл и предеше. На лицето ѝ обаче бе изписана тъга, сякаш се бореше с някакви тежки мисли. Така беше още от миналата вечер, а и през нощта не бе могла да се отърве от неприятната тревога и да заспи спокойно. Петер се беше прибрал вкъщи бесен. Макар от устата му да бяха излезли само накъсани думи, старицата вече бе успяла да разбере, че от Франкфурт ще дойдат цял

куп хора. Разбира се, Петер не знаеше какво ще стане по-нататък, но бабата си го представяше много добре. Затова тежки мисли я измъчваха и отнемаха съня ѝ.

Хайди влезе и се втурна право към бабата. Седна на трикракото столче, което беше винаги свободно за нея. Все още замаяна от радост, тя повтори дума по дума на бабата какво пишеше в писмото. Изведнъж обаче спря насред изречението и попита загрижено:

— Какво ти е, бабо? Нима това, което чуваш, не те радва?

— Напротив, напротив, Хайди, разбира се, че се радвам за теб. Щом ти се радваш, радвам се и аз — отговори старицата и се опита да изглежда малко по-весела.

— Не, бабо, много добре виждам, че се тревожиш от нещо. Сигурно мислиш, че госпожица Ротенмайер също ще дойде? — попита Хайди.

— Не, не! Нищо ми няма, нищичко! — побърза да я успокои бабата. — Дай ми ръчичката си, Хайди, искам да усетя, че си още тук. Знам, че всичко ще бъде за твое добро, макар че аз надали ще го доживея.

— Не искам такова добро, което ти няма да доживееш, бабо — отговори разпалено Хайди. Беше разбрала. Бабата се страхуваше от идването на хората от Франкфурт, защото смяташе, че те ще я вземат отново в далечния град. Щом Хайди беше вече здрава, онези хора непременно щяха да поискат да я отведат отново със себе си. Това беше големият страх на бабата, но тя знаеше много добре, че не бива да допусне Хайди да го забележи. Момиченцето изпитваше силна обич към нея и сигурно щеше да се възпротиви и нямаше да тръгне с благодетелите си. Но това не биваше да става.

— Знам нещо, Хайди — усмихна се бабата. — То ще ме накара да се почувствам по-добре и ще ме ободри отново с добри мисли. Прочети ми стихотворението, където още в началото се казва: „Бог ще направи“.

Хайди вече познаваше толкова добре старата книга със стихове, че веднага намери страницата с пожеланите от бабата редове, и зачете със звънкото си гласче:

„О, Бог ще направи

*това да сме здрави,
ще донесе за тъгите ни лек!
И нека вълните
да блъскат сърдити.
Така ти ще станеш безстрашен човек!“.*

— Да, да, точно това трябваше да чуя — проговори облекчено бабата и изразът на загриженост изчезна от лицето ѝ.

Хайди я погледа замислено, после рече:

— Нали, бабо, „да донесат лек“ означава човек да се почувства по-добре?

— Да, да, сигурно е така — кимна бабата. — И щом като добрият Бог е решил така, трябва да му вярваме, каквото и да стане. Прочети го още веднъж, за да го запомним и никога да не го забравяме.

Хайди прочете стиховете още веднъж, после още няколко пъти, защото и тя беше силно впечатлена от вярата в тях.

Когато дойде вечерта и Хайди тръгна обратно нагоре по склона, на небето вече светваха една след друга ярки звезди и всяка от тях усилваше радостта в сърцето на детето. То често се спираше, заглеждаше се към небето и му се струваше, че звездите греят с все по-ярка светлина. Изведнъж не се сдържа и извика с все сила:

— Да, да, вече знам защо е така! Дядо Господ знае най-добре как да донесе утеха на хората, затова всички трябва да се радват и да му вярват!

Звездичките заблестяха още по-силно и сякаш намигнаха на Хайди с оченцата си, за да я подканят да продължи пътя си нагоре. Дядото беше излязъл навън и също гледаше към небето, защото отдавна не беше виждал толкова ярки звезди.

Не само нощите, но и дните на този месец май бяха светли и ясни — такива, каквито местните хора не бяха виждали от много години насам. Често, когато излизаше навън рано сутрин, дядото поглеждаше изненадано към безоблачното небе, към великолепното ярко слънце и казваше на Петер:

— Тази година слънцето дойде рано, а това е хубаво за билките. Внимавай козите ти да не пощуреят при тази добра храна!

Тогава Петер размахваше дръзко дебелината си тояга и на лицето му се изписваше ясен отговор: „Готов съм да се справя и с най-лудите кози“.

Така отмина зеленият май и дойде юни — с още по-топло слънце и дълги, предълги светли дни. На пасището вече цъфтяха безброй цветенца. Те изпълваха въздуха със сладкото си ухание и заслепяваха окото с ярката си красота. И този месец приближаваше към края си, когато една сутрин Хайди изскочи навън, след като бе приключила с шетането. Когато заобиколи хижата, тя изпищя с такава сила, че Йохи изскочи уплашено от обора.

— Дядо, дядо! — провикна се задъхано детето. — Ела тук! Ела тук! Виж, виж!

Погледът на дядото проследи протегнатата ръка на Хайди.

По пътеката към пасището се виеше внушително шествие, твърде необичайно за тези места. Начело вървяха двама мъже с открита носилка, в която седеше момиче, увито в безброй шалове. След носилката стъпваше кон с удобно седло, язден от представителна възрастна дама. Тя се оглеждаше любопитно на всички страни и оживено разговаряше с младежа, който водеше коня за юздата. После се виждаше празен стол на колелца, носен от друг младеж. Накрая вървеше носач, натоварен с толкова много завивки, шалове и кожи, че главата му едва се виждаше.

— Те са! Те са! — извика радостно Хайди.

И наистина бяха те. Вече приближаваха. Носачите оставиха креслото в началото на полянката. Хайди се втурна към приятелката си и я прегърна. Старата дама слезе от коня. Хайди веднага се затича към нея. Получи сърдечни поздравии. След това старата госпожа се обърна към Алпиеца Йохи. В ръкостискането им нямаше никаква скованост, сякаш се познаваха от години.

Още след първите думи госпожа Зеземан заговори оживено:

— Драги ми Йохи, та вие имате великолепен дом! Кой би помислил! Даже кралете биха ви завидели! Как добре изглежда Хайди! Като майска розичка! — продължи тя, привлече детето към себе си и помилва розовите му бузки. — Тук е наистина великолепно! Какво ще кажеш, Клара, миличка, харесва ли ти?

Клара се оглеждаше възхитено. Никога през живота си не бе виждала такава красота.

— Господи, колко е хубаво! Толкова е прекрасно! — извика въодушевено тя. — Не съм помисляла, че може да е толкова красиво. О, бабо, нека останем тук!

През това време Йохи донесе креслото и взе няколко завивки от носача, за да покрие седалката.

— Мисля, че е време да преместим гостенката ни в обичайното й кресло, защото носилката е доста твърда — рече той и без да чака някой да му помогне, взе болната Клара в силните си ръце и грижливо я настани върху мекото кресло. После разстла завивките върху коленете й, разположи краката й удобно върху поставката. Като че цял живот не беше правил нищо друго, освен да се грижи за болни хора. Старата дама го гледаше с възхищение.

— Драги ми Йохи — не издържа най-после тя, — само ако знаех къде сте се обучавали, още днес щях да изпратя там всички болногледачки, които познавам, за да станат като вас. Как е възможно такова нещо?

Алпиецът Йохи се усмихна едва забележимо.

— Умението ми идва повече от опита, отколкото от обучението — обясни той и на лицето му падна тъмна сянка. От спомените му изникна страдалческият образ на един мъж, който също бе прикован към инвалиден стол — беше толкова осакатен, че едва движеше крайниците си. Това беше командирът на неговата рота. След един бой в Сицилия Йохи го намери ранен и го отнесе в лазарета. След като позакрепна, полковникът не можеше да понася около себе си никого друго, освен стария си другар, и не го пусна да си отиде, докато смъртта не сложи край на страданията му. Йохи отново си спомни за този мъченик. Затова без колебание се посвети на новия си дълг — да се погрижи за болната Клара и да й създаде всички необходими удобства.

Небето над хижата бе толкова синьо и безоблачно, старите ели толкова могъщи, а далечните скали толкова блестящи, че изглеждаха за Клара като недействителни. Възхитена от необичайната гледка, тя не спираше да се оглежда на всички страни.

— О, Хайди, само да можех да се поразходя с теб, да обиколим хижата и да отидем под елите! — възкликна тя. — Само да можех да разгледам отблизо всичко, което познавам толкова добре от твоите разкази, макар че никога не съм го виждала!

Хайди напрегна всичките си сили и успя да раздвижи тежкия стол. Колелата се затъркаляха по сухата трева и скоро двете момичета стигнаха под старите ели. Клара никога не беше изпадала в такъв

захлас. Поразиха я могъщите дървета с дълги, широки клони, които опираха у земята. Старата дама също занемя от възхищение. Никой не би могъл да каже кое е по-красиво в големите дървета, дали разкошните корони, или правите, здрави стъбла. Никой не знаеше откога стоят тук старите ели и откога короните им гледаха надолу към долината. Там хората идваха и си отиваха, всичко се променяше, само елите си оставаха същите.

След малко Хайди подкара инвалидния стол към обора на козичките. Щом стигнаха с Клара там, отвори широко вратата, за да може гостенката ѝ да го разгледа. Всъщност в обора нямаше много за гледане, защото обитателите му не си бяха у дома. Клара се обърна към баба си и жално каза:

— О, бабо, само да можех да видя Белка и Галка, пък и всички други козички! Ако си тръгнем рано, както каза ти, няма да мога да видя нито една козичка. Знаеш ли колко ще ми е мъчно!

— Мило дете, радвай се на красотата, която те заобикаля, и не мисли за това, което го няма — укори я меко старата госпожа.

— О, я виж цветята! — извика отново Клара. — Цялата полянка е покрита с красиви червени цветенца! Ами онези сини камбанки, виж как ми кимат с главички! О, само да можех да ида и да си откъсна няколко!

Хайди се втурна като стрела и се върна с огромен букет.

— Това е нищо, Клара — обясни задъхано тя и сложи цветята в скута на приятелката си. — Ако някога се качиш с нас на пасището, няма да повярваш на очите си! Поляната е отрупана с червен кантарион, а сините камбанки са безброй, много повече оттук. Да не говорим за жълтите алпийски рози, сякаш цялата земя е позлатена от тях. Има и едни големи цветя с красиви листа. Дядо казва, че ги наричат слънчеви очи. Има и кафяви теменужки, с кръгли цветове, които ухаят така сладко! Като седнеш там, просто не ти се иска да ставаш, толкова е красиво!

Очите на Хайди заблестяха от копнеж. Толкова ѝ се искаше да види отново красивата поляна. Клара също се запали от въодушевлението на приятелката си — в меките ѝ сини очи заиграха пламъчета.

— О, бабо, не мога ли и аз да ида там? Мислиш ли, че мога да отида толкова нависоко? — попита умолително тя. — О, само да

можех да ходя, Хайди, толкова щеше да бъде хубаво да обиколя с теб цялото пасище!

— Аз ще те закарам със стола — увери я тържествено Хайди.

Докато другите разглеждаха елите, Алпиецът Йохи вече беше изнесъл навън маса и около нея бе наредил столове. Щяха да обядват на открито. Обядът вече вреше на огъня в хижата, а на железния шиш се печеше огромно парче сирене. Не мина много време и Йохи покани всички да заповядат на масата.

Старата дама остана възхитена от великолепната трапезария. От мястото ѝ се разкриваше прекрасна гледка към долината и околните планински клонове, забили чела в синьото небе. Мекият вятър галеше лицата на сътрапезниците и нашепваше нещо много приятно на старите ели, сякаш бе специално поръчана музика за празничния обяд.

— Никога не съм преживявала такова нещо! Тук е просто великолепно! — повтаряше непрекъснато старата дама. — Но какво виждам — добави смаяно тя, — ти вече ядеш второ парче печено сирене, Клара?

На хляба на Клара наистина имаше второ парче сирене.

— О, бабо, толкова е вкусно, много по-вкусно от отрупаните маси в Рагац — увери я Клара и с голям апетит захапа ароматното сирене.

— Точно така! Нахрани се хубаво! — подкани я със задоволство Алпиецът Йохи. — Причината за този апетит е в нашия планински вятър.

Така продължи обедът. Госпожа Зеземан и Алпиецът Йохи се разбираха отлично и разговорът им ставаше все по-оживен. Мненията им за хората и света съвпадаха почти изцяло и скоро двамата разговаряха толкова непринудено, сякаш се познаваха от години. Така измина доста време, докато старата дама не погледна небето на запад и рече:

— Време е да се приготвяме за слизане, Клара. Слънцето почти залезе и носачите скоро ще дойдат да ни вземат.

Лицето на Клара, което само до преди миг сияеше, изведнъж помръкна. Тя помоли настойчиво:

— О, бабо, нека останем още поне час, или най-добре два! Още не сме разгледали хижата. Нима мога да си тръгна, без да съм видяла леглото на Хайди? Защо денят не продължи още десет часа!

— За съжаление това е невъзможно — засмя се старата дама, но се съгласи да останат още малко, защото тя също искаше да види хижата отвътре. Всички станаха от масата и Алпиецът Йохи насочи инвалидния стол към вратата. За съжаление не можаха да влязат така, рамката на вратата беше твърде тясна. Без да се бави, Йохи вдигна болното момиче на ръце и го внесе в хижата.

Старата дама влезе веднага след тях и разгледа подробно всички вещи и предмети в стаята. Зарадва се много като видя колко чисто и подредено е всичко.

— Ти спиш там горе, нали, Хайди? — попита тя и без да се двоуми изкачи тясната стълба. — О, как ухае сеното, тази спалня сигурно е много здравословна!

После старата дама отиде до изрязаното в дъските прозорче и надникна през него. Алпиецът Йохи изкачи стълбата с Клара на ръце. Хайди също не се забави да ги последва.

Всички застанаха около ухаещата постеля на Хайди. Старата госпожа се взираше замислено в прясното сено и поемаше дълбоко аромата му. Клара беше изцяло завладяна от гледката.

— О, Хайди, тук е чудесно! Като си легнеш, можеш да виждаш небето, да чуваш шума на елите, а сеното ухае така сладко! Никога не съм попадала в толкова забавна спалня!

Алпиецът Йохи погледна сериозно госпожата и заговори:

— Хрумна ми нещо и бих желал госпожата да ме изслуша, без да бърза да казва не. Ето какво имам на ум: ако внучето ви остане известно време тук, на пасището, то ще укрепне и ще получи нови сили. Донесли сте със себе си предостатъчно завивки и шалове, от тях ще приготвим хубаво меко легло. Нека госпожата не се тревожи за нищо, аз ще се грижа по най-добрия начин за гостенката си.

Клара и Хайди изпищяха въодушевено като две пуснати на свобода птички, а по лицето на старата дама се разля мека усмивка.

— Драги ми Йохи, вие сте чудесен човек! — каза с благодарност тя. — Тъкмо си мислех, че ако остане по-дълго време сред тази великолепна природа, Клара ще се засили и ще укрепне. Но като знам колко грижи са нужни и колко неудобства ще ви създаде това... А вие идвате и ме молите да я оставя, сякаш в това няма нищо особено. Благодаря ви, драги ми Йохи.

Тогава Йохи откара креслото на Клара пред хижата. Хайди го последва, подскачайки като разлудувала се от радост козичка. После старецът се натовари с всички всевъзможни кърпи и кожени завивки, обърна се с усмивка към старата дама и каза:

— Добре е, че госпожата се е подготвила като за зимен поход. Ето, че всичко ще ни влезе в работа.

— Вие сам знаете, драги Йохи — отговори старата дама, — че предпазливостта е прекрасна добродетел и ни спестява множество злини. Ако човек преживее пътешествията из вашите планини без бури, ветрове и дъжд, може само да е благодарен. Радвам се, че всички тези неща, които нося, ще са от полза. Ето че и за това сме на едно мнение.

Двамата се качиха в плевнята и започнаха да разстилат върху сеното донесените платове и кожи. Едно по едно, докато станаха толкова много, че леглото заприлича на малка крепост.

— Само да посмее някоя сламчица да се промъкне — пошегува се старата госпожа и още веднъж провери всички ъгълчета на леглото. Меката преграда беше наистина непробиваема и остриите сламчици нямаха никакъв шанс. Доволна, старата дама слезе по стълбата и отиде при децата, които вече правеха планове за следващия ден и за всички дни, които Клара щеше да прекара на пасището. Колко ли време щеше да остане тя? Това беше големият въпрос, който веднага зададоха на старата госпожа. Тя отговори, че е редно да попитат първо дядото, той знаел най-добре. Когато Йохи дойде, децата веднага го затрупаха с въпросите си. Той отговори, че според него ще са нужни около четири седмици, за да може алпийският въздух да окаже благотворното си въздействие върху болното момиче. Децата избухнаха в ликуващи викове, този срок надхвърляше всичките им очаквания.

Скоро на хълма се появиха двамата носачи и младежът с коня. Веднага стана ясно, че първите двама няма да имат повече работа днес и могат веднага да се върнат обратно.

Когато старата дама се приготви да се качи на коня, Клара извика весело:

— О, бабо, това всъщност не е сбогуване, защото знам, че от време на време ще идваш да ни виждаш! Ще бъде много хубаво, сигурна съм! Нали, Хайди?

Хайди, която вече не знаеше на кое небе се намира от щастие, успя само да изрази съгласието си с един зашеметяващ подскок.

Старата дама възседна коня, Йохи улови юздата и го поведе със сигурна ръка надолу по стръмния склон. Старата госпожа на няколко пъти го увещаваше да не идва толкова далече. Но Йохи бе решен да придружи гостенката си чак до Дьорфли, защото знаеше, че планинските пътеки са стръмни и ездата по тях е опасна. След като остана сама, старата дама не пожела да прекара почивката си в тихото Дьорфли. Тя реши да се върне в Рагац и само от време на време да посещава внучката си на пасището.

Още преди Йохи да се е върнал, пристигна Петер със стадото си. Като видяха милата си приятелка Хайди, козичките се хвърлиха към нея от всички страни. Изведнъж и Клара се озова сред страшна бъркотия. Козичките се блъскаха и мушкаха с рогца, вресяха, всяка искаше да стигне първа до момиченцата. Хайди ги улавяше една по една и така ги представи на Клара.

Най-после се осъществи отдавна мечтаното запознанство с малката Снежка, веселия Бодливко, едрият Турчин и двете прекрасни козички на Алпицеца Йохи. Петер обаче през цялото време стоеше настрана и хвърляше към щастливата Клара мрачни, заплашителни погледи.

Когато и двете деца се обърнаха към него и весело му извикаха:

— Лека нощ, Петер! — той изобщо не отговори, само размаха ядосано дългата си гега. После се втурна надолу по склона след пъргавите си козички.

Днес Клара беше преживяла цял куп прекрасни неща, но може би най-прекрасно от всички беше срещата с леглото, което я очакваше в плевнята на тавана. Тя се изтегна удобно на дебелия сламена постеля, покрита с безброй кожи и платнища. Хайди се сгуши доволно до нея. През кръглото отворено прозорче надникна голямата ярка луна, обкръжена от безброй звезди. Клара каза възторжено:

— О, Хайди, виж, сякаш пътуваме с вълшебна карета право към небето!

— Да, а знаеш ли защо звездите са толкова радостни и ни намигат с очички? — попита Хайди.

— Не, не знам, кажи ми! — подкани я Клара.

— Защото от небето виждат как добрият Бог е наредил всичко така, че хората да се чувстват добре, нещата да им носят утеха и лек за всяка болка. Затова звездите се радват — виж как блещукат, за да се радваме и ние заедно с тях! Но знаеш ли, Клара, не бива да забравяме да се помолим. Трябва горещо да помолим добрия Бог да не забравя и нас, когато реди съдбите на хората, за да сме сигурни в съдбата си и да не се боим от нищо.

Деца се повдигнаха и казаха вечерната си молитва. После Хайди веднага заспа. Клара обаче остана още дълго будна, защото никога през живота си не беше виждала нещо толкова прекрасно като алпийското звездно небе.

Всъщност, тя изобщо не знаеше колко са красиви звездите, защото никога не бе излизала от къщи вечер. Себастиан спускаше тежките завеси на прозорците много преди да се е стъмнило. Сега Клара много пъти затваряше очи, но веднага ги отваряше отново, за да види дали двете големи, ярки звезди все още искрят през прозорчето и намигат с очички. Разбира се, те си бяха на мястото и Клара не можеше да се насити да ги гледа, докато накрая очите ѝ се затвориха от само себе си и двете красиви звезди се появиха в сънищата ѝ.

СЕДМА ГЛАВА НА ПАСИЩЕТО

Слънцето току-що беше надникнало иззад скалите и огряваше хижата и долината. Както всяка сутрин, Алпиецът Йохи бе излязъл навън и тихо, с благоговение наблюдаваше как бързо се разсейва леката мъглица над долината, как земята се събужда от нощната дрямка.

Перестите облачета ставаха все по-светли, докато слънцето най-после се показва цялото и заля скалите и гората със златната си светлина.

Тогава Йохи се върна обратно в хижата и тихо изкачи стълбата към плевнята. Клара току-що бе отворила очи и наблюдаваше ярките слънчеви лъчи, които бяха нахлули през кръглото прозорче и танцуваха по завивките. Още сънena, тя не можеше да разбере какво точно вижда и къде се намира. Ала след минута видя до себе си сладко спящата Хайди и чу добрия глас на дядото:

— Наспа ли се добре?

Клара го увери, че си е починала много добре и през цялата нощ е спала непробудно. Дядото помогна на болното момиче да стане и да се облече. После я вдигна на ръце и я понесе надолу по стълбата. Хайди също стана, нахлузи рокличката си и се спусна след тях. Дядото и Клара вече бяха излезли навън. Хайди ги последва. Снощи, след като децата си легнаха, той се погрижи да намери подслон за широкия инвалиден стол. Вратата на хижата беше тясна и не можеше да го прибере в стаята. Тогава му хрумна добра идея. Откара стола отзад, където беше бараката, откачи две дебели дъски, бутна стола в широкия отвор, после намести дъските на мястото им, без да ги закове отново. Хайди пристигна точно навреме, за да види как дядо й слага Клара да седне и я извежда на чист въздух. Когато стигнаха до средата на полянката, дядото закрепил здраво стола и се запъти към обора. Хайди побърза да отиде при гостенката си.

Слънчевият утринен въздух беше толкова упойващ, че Клара го поемаше жадно и не можеше да му се насити. Тя се отпусна назад в стола с чувство на блаженство, което не беше изпитвала никога досега.

През целия си живот бе живяла в голям град. Чистата алпийска природа я замайваше. Всяко поемане на дъх бе удоволствие. Към това се прибавяше и ярката слънчева светлина, която не пареше, а нежно милваше ръцете ѝ, стопляше тревата в нозете ѝ. Клара никога не бе очаквала, че в Алпите може да е толкова прекрасно.

— О, Хайди, само да можех да остана завинаги с теб тук горе! — прошепна тя и сладко се протегна, за да усети с цялото си тяло слънцето и утринния вятър.

— Ето, виждаш ли, че е точно така, както ти казах! — засмя се Хайди. — Никъде не е по-хубаво, отколкото при дядо на пасището.

Скоро Алпиецът Йохи излезе от обора. Носеше две купички с пенливо, снежнобяло мляко и подаде едната на Клара, другата на Хайди.

— Млякото е най-добрата храна за гостенката ни — рече той и кимна окуражително на Клара. — То е от Белка и дава сила. Изпий го! Смело!

Клара никога не беше пила козе мляко и първо го помириша недоверчиво. Но като видя с каква жажда Хайди надигна купичката си и я изпи на един дъх, тя последва примера ѝ. Първо отпи една глътка. Наистина, никога не беше опитвала толкова сладко и силно мляко. В него сякаш имаше захар и канела. Клара пи, докато не остана нито капка.

— Утре ще ви дам по две купички — реши дядото.

Скоро се появи и Петер със стадото. Докато Хайди поздравяваше козичките, Йохи издърпа Петер настрана, за да му даде някои важни нареждания.

— Слушай ме внимателно — каза строго Йохи. — От днес нататък ще оставиш Белка да ходи, където си иска. Тя усеща къде са най-добрите и силни тревы. Затова, ако хукне нагоре, ти тръгни след нея. Това ще бъде добре и за другите кози. Дори ако тя се качи по-високо, отколкото ходите обикновено, не я спирай, а върви след нея, чуваш ли! Може би ще се наложи да се покатериш малко повече, но няма значение. Козичката разбира от тревы повече от теб. Искам тя да получава само най-доброто, за да дава още по-хубаво мляко. Защо

гледаш като ударен? Да не ти е заседнало нещо в гърлото? Никой няма да ти стори нищо лошо. Хайде, тръгвай и помни какво ти казах!

Петер беше свикнал да се подчинява на думите на Йохи. Побърза да събере стадото си. Но ясно се виждаше, че и нещо друго занимава мислите му, защото непрестанно обръщаше назад глава и въртеше очи. Козичките го последваха и повлякоха след себе си Хайди. Това беше добре дошло за Петер.

— Ела с нас! — извика той и размаха тоягата си. — Трябва да дойдеш с нас! Белка ще се катери по скалите.

— Знаеш, че не мога — отвърна Хайди. — И още доста дни няма да идвам, защото Клара е тук и трябва да остана с нея. Но някой път ще се качим всички заедно, дядо ни обеща.

Хайди успя да се измъкне от обкръжилите я козички и се върна при Клара. Петер стисна здраво юмруци и направи толкова заплашителен жест към инвалидния стол, че козичките се разбягаха стреснати. Без да каже нито дума, козарчето хукна като подгонено нагоре по склона и не спря, докато не изгуби от очи хижата и момичетата. Беше го страх, че Йохи може да е забелязал жеста му.

Клара и Хайди искаха да правят толкова много неща през деня, че изобщо не знаеха откъде да започнат. Хайди предложи първо да напишат писмо до старата госпожа Зеземан. Бяха й обещали твърдо да пишат всеки ден по едно писмо. Така тя щеше да узнае навреме дали на пасището имат нужда от нея и да пристигне веднага, ако се наложи.

— Трябва ли да влизаме вътре в хижата, за да пишем? — попита Клара, която беше съгласна да започнат с писмото, но предпочиташе да си остане навън.

Хайди веднага се сети как да си помогнат. Тя се втурна в стаичката и скоро се върна, натоварена с всичките си учебници, тетрадки и с ниското трикрако столче. Сложи читанката и една тетрадка в скута на Клара, за да може приятелката ѝ да пише удобно, и седна на пейката до нея. Двете започнаха да съчиняват писмото до старата дама. Надпреварваха се да описват преживяванията си. След всяко изречение обаче Клара оставяше за малко молива и се оглеждаше. В бистрия въздух танцуваха весели малки мушички, а обляната от слънце земя мълчеше притихнала. Далечните скални върхове гледаха строго. Просторната долина си почиваше. Само от

време на време веселите подвиквания на някое овчарче нарушаваха тишината и планинското ехо монотонно ги повтаряше.

Утрото мина, без децата да усетят скука. Дядото се появи с димяща купа. Обедът пак щеше да бъде навън. Йохи имаше намерение да оставя болната Клара на чист въздух толкова дълго, колкото е възможно. Хайди бързо нареди масата и двете деца се нахвърлиха върху храната с невиждан апетит. После Хайди подкара стола към елите и двете прекараха следобеда под сянката им. Те си разказваха за всичко, което бяха преживели, след като Хайди напусна Франкфурт. Макар че в голямата къща не се бе случило нищо особено, Клара разказа на приятелката си много интересни неща за обитателите на дома Зеземан, които Хайди познаваше толкова добре.

Децата седяха дълго време под старите ели, но разговорът им не спираше нито за миг. Птиците по клоните пееха все по-силно. Зарадвани от веселото бърбене на децата, те решиха да вземат участие в него. Времето отлетя незабелязано, дойде вечерта. Със здрача се появи и Петер, намръщен и мълчалив.

— Лека нощ, Петер! — извика му Хайди. Тя видя, че приятелят ѝ няма намерение да спира при тях.

— Лека нощ, Петер! — присъедини се към нея и Клара.

Петер обаче не отговори на поздрава, само изсумтя и подгони козите по склона.

Клара видя как дядото поведе Белка към обора, за да я издои. И изведнъж усети такава жажда за сладкото, ароматно мляко, че едва дочака да ѝ донесат купичката. Просто не беше за вярване, че има такъв апетит.

— Това е невероятно, Хайди — засмя се Клара. — Откакто се помня, ядях само защото ми нареждаха. Всичко, което ми даваха, имаше вкус на рибено масло. А сега седя тук и чакам с нетърпение дядо да дойде с млякото.

— Да, знам как се чувстваш — отговори с разбиране Хайди, която помнеше дните във Франкфурт, когато хапките засядаха в гърлото ѝ. Клара обаче не разбираше какво става с нея. Тя не беше живяла нито един ден сред природата, да не говорим пък за този чист, живителен планински въздух, от който се огладнява толкова бързо.

Когато дядото се появи с двете купички, Клара му благодари набързо, надигна своята и жадно я изпи до дъно. Този път свърши дори

преди Хайди.

— Може ли още малко? — попита срамежливо тя и протегна купичката към дядото.

Той кимна одобрително, взе двете купички и се върна в хижата. Когато излезе, всяка купичка си имаше похлупаче.

Следобед дядото беше прекосил зелената гора отсреща на склона и бе отишъл в мандрата, където правеха сладко алпийско масло. Оттам донесе цяла торба с разни хубави неща. Сега беше отрязал две големи филии хляб и ги бе намазал с дебел слой масло. Това беше вечерята на децата. Без да се бавят, двете се нахвърлиха върху апетитния хляб. Дядото спря, за да ги погледа. Отдавна не беше виждал толкова приятна гледка. След вечеря децата се качиха в плевнята. Клара погледна звездите. Изведнъж с нея се случи онова, което се случваше всяка вечер с Хайди: очите ѝ се затвориха от само себе си. Тази нощ сънят ѝ беше толкова здрав и дълбок, както никога досега.

Така премина и следващият ден, и по-следващият. На третия ден децата преживяха невероятна изненада. Рано сутринта по пътеката се изкачиха двама едри носачи. Всеки носеше на гърба си по едно високо легло с всичките му принадлежности — бели дюшеци, завивки и възглавници — чисто нови и блестящи. Мъжете носеха и писмо от старата госпожа. В него пишеше, че леглата са за Хайди и Клара, че е дошло време да раздигнат сламениците и че отсега нататък Хайди трябва да спи в свое собствено легло, както е редно. През зимата едното легло би могло да се свали в Дьорфли, другото обаче трябвало да си остане в колибата. На него щяла да спи Клара, когато пак дойде на гости. По-нататък старата дама хвалеше децата за усърдието им и ги окуражаваше да продължат с писмата, за да може и тя да се радва заедно с тях на преживяванията им.

Дядото се качи на тавана, развали сламената постеля и събра завивките. После с помощта на двамата носачи постави новите легла, като ги нагласи така, че децата да могат да виждат небето и звездите през кръглото прозорче. Той знаеше, че и двете се радват много на нощното сияние и на първите утринни лъчи.

През това време старата дама си почиваше долу в баните Рагац и се радваше много на радостните вести, които всеки ден пристигаха от Алпите. Клара се чувстваше добре на новото място. Възхищението ѝ от красивата планина се засилваше от ден на ден. В писмата си тя

описваше с най-силни думи добротата и грижите на дядото и веселите хрумвания на приятелката си. С Хайди, тя се забавляваше много повече, отколкото във Франкфурт. Всяка сутрин, когато се събудеше, първата ѝ мисъл беше: „Благодаря на Бога, че още съм на пасището!“.

Старата госпожа получаваше всеки ден обещаното писмо и много му се радваше. Като разбра, че горе всичко е наред, тя отложи с още малко пътуването си до пасището, защото ездата в планината бе доста уморителна.

Алпиецът Йохи се грижеше за гостенката си с голяма обич. Не минаваше ден, без да измисли нещо ново, за да подобри здравето ѝ. Всеки следобед той се изкачваше високо в планината, стигаше до най-стръмните скали и донасяше по една торбичка, която отдалече ухаеше сладко на карамфил и мащерка. Вечер, когато минаваха покрай обора, всички козички започваха да врецят и да подскачат, защото добре познаваха този мирис и много им се искаше да вкусят от ароматните треви. Но Йохи беше хубаво затворил вратата. Не можеше да позволи цялото стадо да изхрупа донесените отвисоко треви. Те бяха предназначени само за Белка, за да стане млякото ѝ още по-гъсто и силно. Скоро се разбра, че изключителните грижи се отразяват много добре на снежнобялата козичка. Тя започна все по-високо да вдига глава, а в очите ѝ се мяркаха огнени искри.

Така започна и третата седмица, откакто Клара живееше на пасището. Вече от няколко дни, докато я носеше сутрин към стола ѝ, дядото я подканяше:

— Не иска ли детето ми да направи няколко крачки само?

Клара всеки път си даваше кураж и стъпваше на земята, но веднага изохкваше:

— О, толкова ме боли! — и се вкопчваше здраво за дядото.

Той леко я подкрепяше и я оставяше да направи сама още няколко стъпки.

Обитателите на алпийското пасище отдавна не бяха преживявали толкова прекрасно лято. Всеки ден слънцето се изкачваше високо в безоблачното небе, цветята отваряха широко чашките си и поемаха топлите лъчи. Уханието им се разнасяше надалече. Когато дойдеше вечерта, залязващото слънце оцветяваше назъбените върхове на скалите в пурпур и розово, а снежните преспи сякаш горяха.

Хайди всеки ден казваше на приятелката си колко по-прекрасен може да бъде алпийският залез, ако се види само горе, на платото. Тя възторжено описваше онова място на склона, където обичаше да седи

— във високата трева, заобиколена от блестящи златни рози и сини камбанки, а отсреща — цяла полянка малки кафяви теменужки, които ухаеха така силно, че не ѝ се тръгваше.

Един ден Хайди за пореден път въодушевено описваше отрупаното с цветя плато, залеза на слънцето и позлатените скали. Изведнъж скочи и се втурна към дядо си, който майстореше нещо в бараката.

— О, дядо! — провикна се отдалече тя. — Ще ни заведеш ли утре на платото? Сега там горе е най-хубаво!

— Обещах ви и ще го направя — отговори дядото. — Но само искам гостенката ни тази вечер да постои малко изправена на собствените си крачета.

Щастлива, Хайди се върна при Клара, за да ѝ съобщи радостната вест. Приятелката ѝ веднага обеща, че ще стои на краката си, колкото поиска дядото, само и само утре да може да види платото. Хайди не можеше да се удържи на едно място от радост, затова се втурна към Петер, който вече слизаше с козите си по пътеката, и се провикна насреща му:

— Петер, Петер! Утре ще дойдем с теб и ще останем целия ден!

Вместо отговор, Петер изръмжа като разсърдена мечка и яростно замахна с тоягата към невинния Бодливко, който тропкаше до него. Козлето усети навреме замахването, прескочи светкавично послушната Снежка и ударът изсвистя във въздуха.

Изпълнени с радостно очакване, децата не можеха да си намерят място в меките си легла. Тъй като горяха от нетърпение по-скоро да съмне, двете решиха да не спят цяла нощ и да си говорят за утрешния ден. Но щом отпуснаха глави върху възглавниците, очите им натежаха и те се пренесоха в царството на сънищата. Клара видя пред себе си обширно поле, синьо като небето, обсипано със сини камбанки. Хайди пък чу орелът да крещи някъде много отвисоко: „Елате! Чакам ви!“.

ОСМА ГЛАВА

СТАВА НЕЩО, КОЕТО НИКОЙ НЕ Е ОЧАКВАЛ

Рано сутринта на другия ден Алпиецът Йохи излезе от хижата. Огледа небето, за да разбере какъв ще бъде денят.

Далечните планински върхове бяха облени от червено сияние. Свеж вятър рошеше клоните на старите ели. Слънцето бавно изгряваше.

Йохи се запъти към бараката, извади инвалидния стол и го закара пред хижата. После влезе вътре.

В този момент отдолу се зададе Петер. Козичките не се тълпяха доверчиво около него, както обикновено, а вървяха настрана и гледаха да стоят по-далече от опасната тояга. Петер беше стигнал до най-високата степен на гнева и ожесточението. От много дни насам Хайди не му обръщаше внимание. Сутрин, когато стигаше до хижата на Йохи, чуждото момиче вече седеше в стола си навън, а Хайди се суетеше около нея. Вечер пък, когато слизаше от платото, инвалидният стол беше под елите и Хайди пак се занимаваше с Клара. Лятото започна отдавна, а приятелката му не беше ходила нито веднъж на платото с козичките. Е, днес щеше да дойде, но заедно с чуждото момиче. Изведнъж той забеляза инвалидния стол. Изгледа го злобно. Това беше неприятелят! Той беше виновен за всичко, а днес щеше да му причини още по-голямо зло. Петер се огледа крадешком — всичко наоколо беше тихо, не се виждаше жива душа. Без да му мисли много, момчето се нахвърли върху стола, сграбчи го и с такава сила го блъсна надолу по склона, че той просто отлетя и само след миг изчезна зад завоя.

Стреснат от постъпката си, Петер се втурна като луд нагоре по пътеката. Спря чак при един къпинов храст, зад който можеше да се скрие. Ами ако Йохи го беше забелязал! Петер поиска да провери какво е станало със стола. Иззад гъстия листак, Петер огледа внимателно склона към долината, но когато пред колибата се появи

Йохи, страховливо сниши глава. Господи, какво беше сторил! Далече долу „страшният му враг“ се носеше с бясна скорост — сякаш никога нямаше да спре. Ето — столът се преобърна, отново и отново, после подскочи високо и се прекатури в тревата.

Скоро парчета от него се разхвърчаха на всички страни — колела, облегалка, парцали от дамаската. Петер толкова се зарадва при тази гледка, че затропа с крака от удоволствие. Най-после неприятелят беше победен! Струваше му се, че знае какво ще последва сега: чужденката щеше да си замине веднага, защото нямаше с какво да се придвижва Хайди щеше да остане сама и всеки ден да идва с него на пасището. Щяха да бъдат заедно по цял ден и всичко щеше да си бъде постарому.

След малко Хайди изскочи навън и хукна към бараката. След нея излезе дядото с Клара на ръце. Вратата на бараката зееше широко отворена, двете дъски бяха разместени. Хайди се огледа, обиколи бараката и се върна. На лицето ѝ се изписа учудване. Дядото се приближи към нея.

— Какво става? Ти ли си преместила стола, Хайди? — попита той.

— Та аз точно него търся, дядо! Нали каза, че си го изкарал пред бараката — отговори детето и продължи да се оглежда.

През това време вятърът се усили. Вратата на хижата силно се блъсна в стената.

— Дядо, вятърът го е направил — извика Хайди. — Олеле, ами ако е отвял стола чак до Дьорфли! Колко жалко, ще закъснеем за пасището!

— Ако наистина се е изтърколил по стръмнината, няма да го видим повече, защото е станал на хиляди парченца — отговори дядото, мина зад ъгъла и се загледа надолу по пътеката. — Все пак ми се струва странно. За да полети надолу, би трябвало столът сам да е заобиколил бараката.

— О, колко жалко, няма да можем да отидем на пасището! — захленчи Клара. — Столът ми изчезна и сега сигурно ще ме отведат обратно вкъщи! О, колко жалко! Колко жалко!

Но Хайди изгледа дядо си и рече:

— Аз съм сигурна, че дядо ще измисли нещо. Нали, дядо, няма да я пуснем да си отиде?

— Щом сме решили да се изкачим на пасището, точно това и ще направим — отговори твърдо дядото. — После ще видим с какво да заменим стола.

Децата радостно извикаха.

Дядото се върна в хижата, извади няколко дебели кърпи, нареди ги на слънчевата полянка и сложи Клара да седне. После издои Белка и донесе на децата по една пълна купичка мляко. Козичките вече вресяха нетърпеливо.

— Защо ли се бави козарчето? — зачуди се Йохи и се заслуша да чуе подсвиркванията на Петер.

Децата закусиха. Дядото вдигна Клара на ръце, взе кърпите и повика козичките.

— Тръгваме! — обяви тържествено той. — Белка и Галка ще дойдат с нас.

Това беше добре дошло за Хайди. Тя застана между двете козички и тръгна след дядо си. Белка и Галка се разлудяха от радост, че след толкова дълго време отново излизат на разходка с Хайди.

Стигнаха на пасището. По полянките пасяха кози, а на един склон се беше проснал Петер и дремеше.

— Ще те науча аз тебе, поспаланко, защо си минал покрай нас, без да се обадиш? — извика му Йохи.

Като чу познатия глас козарчето скочи като ужилено.

— Още не бяхте станали — плахо каза Петер.

— Видя ли някъде стола на Клара? — продължи с въпросите си Йохи.

— Какъв стол? — отвърна мрачно Петер.

Йохи не каза нищо. Наведе се, разстла донесените кърпи върху топлатата земя и постави Клара върху тях. Попита я дали ѝ е удобно така.

— Чувствам се дори по-добре, отколкото в стола — отговори с благодарност момичето. — Толкова е приятно да се седи на земята. Божичко, Хайди, колко е красиво! — извика тя.

Дядото се приготви за връщане. Каза на децата да се забавляват добре, а когато стане време, Хайди да извади обяда от торбичката. Петер да им издои мляко, но Хайди да му напомни млякото да е от Белка. Надвечер ще дойде да ги вземе. Сега обаче трябва да слезе към селото, за да разбере какво е станало с изчезналия стол.

По тъмносиньото небе не се виждаше нито едно облаче. Грамадната снежна пряспа отсреща блестеше като посипана с хиляди сребърни звезди. Сивите скали зад нея стояха като стражи по местата си. Орелът се рееше някъде високо в синевата. Планинският вятър бръснеше голите върхове и довяваше хладина над слънчевото плато. Децата се чувстваха прекрасно. От време на време някоя козичка идваше при тях и си изпросваше милувки. Най-често идваше плахата Снежка и мушваше главицата си в скута на Хайди. И може би нямаше да се отдръпне, ако някоя от другарките ѝ не я избутваше след малко. Най-после и Клара имаше възможност да се сближи с козичките и да ги опознае така добре, че никога вече да не им бърка имената, защото всяка от тях имаше своя собствена физиономия и свой нрав.

Животните скоро станаха по-доверчиви към Клара, започнаха да се приближават до нея и да потъркват глави в рамото ѝ. Това бе знак за близко познанство и привързаност.

Така минаха няколко часа. По едно време Хайди се сети, че би могла да отиде до мястото, където цъфтяха най-много цветя. Искаше да види дали всички са се разтворили и дали са също толкова красиви, колкото миналата година. Искаше ѝ се да заведе и Клара там, но това можеше да стане само с помощта на дядото, а той щеше да дойде едва надвечер. Тогава цветенцата вече щяха да са затворили чашките си.

— Нали няма да ми се разсърдиш, Клара? — попита колебливо момиченцето. — Набързо ще изтичам да видя цветята, а ти ще останеш за малко сама. Не, почакай! — извика тя, защото ѝ беше дошла на ум една чудесна мисъл. Скочи на крака, накъса набързо няколко особено ароматни тревички и подмами с тях малката Снежка, която веднага дотича. — Ето, така ще имаш компания — засмя се тя.

Хайди хукна към полянката, а Клара започна да къса листенце след листенце и да ги дава на Снежка. Скоро козичката стана толкова доверчива, че се сгуши до новата си приятелка и бързо започна да яде листата от ръката ѝ. Клара се чувстваше чудесно. Никога досега не беше седяла сама на върха на планината, в компанията на една доверчива козичка, която се радваше на покровителството ѝ. В главата ѝ се въртяха все нови мисли, необичайни за нея. Най-силно беше непознатото желание да стане и да изтича по меката трева, да стори нещо, с което да зарадва хората около себе си така, както сега се радваше малката Снежка. Ново щастие прониза сърцето ѝ, щастие,

което идваше от мисълта, че всичко, което знаеше и познаваше досега, може да стане много по-различно, много по-хубаво. Обзе я такава възбуда, че изведнъж протегна ръце, притисна до себе си козичката и прошепна в ухото ѝ:

— О, Снежке, тук е наистина прекрасно! Искам да остана завинаги при вас!

През това време Хайди беше стигнала до полянката с цветята. Алпийските розички блестяха, гъсти тъмносини камбанки се полюляваха в ритъма на лекия вятър и над полянката се носеше сладък аромат. Ароматът идваше най-вече от кафявите теменужки, които скромно подаваха главици между златните чашки на алпийските розички. Хайди стоеше като замаяна, дълбоко вдъхваше сладкото ухание на цветята и не можеше да им се насити. После изведнъж им обърна гръб и се затича обратно към Клара.

— Непременно трябва да дойдеш да ги видиш — развика се още отдалече тя. — Толкова са красиви, просто не мога да ти ги опиша, а когато дядо дойде, ще се е стъмнило и няма да видиш нищо. Аз ще те нося, искаш ли?

Клара изгледа смаяно възбудената Хайди и тъжно поклати глава.

— Не, не, Хайди, не бива дори да си помисляш такива неща. Ти си много по-малка от мен. О, само да можех да ходя!

Хайди се огледа наоколо. Трябваше ѝ помощ. Петер, който до преди малко лежеше в тревата в една падинка, сега беше седнал с намръщено чело. Не можеше да повярва на очите си. Беше строшил проклетия стол, за да сложи край на мъките си и да прогони завинаги натрапницата, а само след час тя се бе появила на пасището и сега седеше в тревата заедно с Хайди.

— Слез долу, Петер! — извика Хайди.

— Няма да сляза! — отвърна мрачно момчето.

— Напротив, ще слезеш. Нали виждаш, че не мога сама, трябва да ми помогнеш. Ела бързо! — настоя Хайди.

— Няма да дойда — отвърна упорито момчето.

Ядосана, Хайди хукна нагоре по склона и спря на известно разстояние от козарчето. Очите ѝ святкаха от гняв.

— Ако веднага не дойдеш при мен, Петер, ще направя нещо, от което няма да ти стане никак хубаво, ще видиш!

При тези думи Петер се разтревожи. Обзе го неясен страх. Той бе извършил нещо лошо и никой не биваше да узнае това. Досега беше доволен от постъпката си, но сега Хайди му говореше така, сякаш знаеше всичко. Ако тя кажеше на дядо си, тежко му! Нямаше друг човек на света, от когото Петер да се боеше толкова много. Ами ако дядото разбере как е блъснал стола по стръмнината! Страхът го задуши. Петер скочи и се затича към чакащата Хайди.

— Ето, идвам, но ти няма да правиш нищо, чуваш ли! — изрече съкрушено той. Изглеждаше толкова смазан от страх, че Хайди го съжали.

— Не, разбира се, че няма да го направя — увери го бързо тя. — Ела с мен, няма от какво да се боиш.

Щом стигнаха при Клара, Хайди започна да дава нареждания: Петер трябваше да подхване болното момиче от едната страна, тя — от другата, за да могат да я изправят на крака. Това им се удаде лесно, но трудното дойде после. Клара едва стоеше на краката си, а как щеше да ходи? Хайди беше твърде дребна, за да ѝ бъде достатъчна опора.

— Хвани ме през врата, здраво — точно така! Хвани Петер под ръка и се дръж за него. Ще те занесем, ще видиш.

Петер обаче не знаеше как да държи някого подръка. Клара се хвана за него, но ръката му си остана да виси покрай тялото като дървена.

— Не се прави така, Петер — укори го Хайди. — Сгъни ръката си в лакътя, чуваш ли, за да може Клара да се хване за нея. После я притисни до тялото си и не се отпусчай нито за миг.

Петер се подчини, но въпреки това не можаха да направят и крачка. Клара беше тежка, а придружителите ѝ твърде различни по ръст. Едната опора бе твърде висока, другата много ниска и Клара не смееше да се отпусне.

Все пак момичето опита да изнесе напред първо единия, после другия си крак, но не направи дори крачка.

— Я стъпи здраво на краката си — предложи възбудено Хайди. — Сигурна съм, че изобщо няма да боли.

— Така ли мислиш? — попита колебливо Клара.

Все пак тя послуша приятелката си, стъпи здраво на земята, после премести и другия си крак. Заболя я, наистина, но не чак

толкова, колкото очакваше. Вдигна още веднъж крака си и го премести напред.

— О, сега почти не ме заболя! — извика щастливо тя.

— Направи го пак — нареди енергично Хайди.

Клара я послуша, направи няколко крачки една след друга и изплака от радост.

— Мога, Хайди! — извика тя. — О, мога да ходя! Виж, Хайди, виж! Мога да правя крачки, виждаш ли!

Хайди беше още по-възбудена от приятелката си.

— О! О! Ти наистина направи няколко крачки! Клара, ти вече ходиш! Сигурна ли си, че можеш сама? О, само да можеше да дойде дядо! Ето че можеш да ходиш сама, Клара, ето че можеш! — викаше задъхано тя и ѝ се искаше да полети от радост.

Клара се държеше за двамата си придружители, но с всяка следваща крачка ставаше все по-уверена и тримата усещаха това много добре.

— Колко хубаво! Колко хубаво! Сега всеки ден ще излизаме на пасището и ще обикаляме, където си искаме — повтаряше въодушевено Хайди. — От днес нататък ще ходиш сама, няма вече да те бутат в стола и ще си съвсем здрава. О, това е най-доброто, което можеше да се случи!

За Клара нямаше по-голямо щастие на света от това да бъде здрава и да ходи сама като всички останали хора, вместо да прекарва дълги, тъжни дни в болничното си кресло.

Скоро стигнаха до полянката с цветята. Златните алпийски розички ги поздравиха отдалече. Но Клара хареса повече сините камбанки, блеснали под яркото обедно слънце.

— Не можем ли да поседнем тук? — попита тя.

И Хайди се бе уморила.

Децата се отпуснаха върху топлата трева. Лекият вятър се носеше над стръмните скали и шумолеше приспивно в храстите. Така минаха няколко часа. Слънцето отдавна беше превалило обед, когато делегация изнервени кози закрачи решително към полянката с цветята.

Това не беше обичайното им пасище. Никога не ги водеха там, защото козите не обичаха да пасат сред цветята. Но сега бяха дошли с определена цел. Водеше ги пъргавият Бодливко. Трябваше да намерят водачите си, които така внезапно ги бяха изоставили и се криеха непозволено дълго време. Като забеляза трите деца сред цветята, Бодливко изврещя доволно. Останалите козички го последваха и се втурнаха напред. Петер се събуди, но трябваше много пъти да разтърка очи, докато осъзнае къде се намира. Тъкмо беше сънувал, че инвалидният стол е отново цял и невредим, и как с красивата си червена дамска стои пред хижата, а металните му части блестят на слънцето. Страхът да не го разкрият се върна отново в сърцето му. Макар че Хайди му обеща „да не прави нищо“, той започна да се бои, че вината му все пак ще излезе на бял свят. Затова прояви повече послушание от друг път. Изпълни всички нареждания на Хайди и помогна да отведат Клара обратно на полянката, където обикновено отсядаха.

Когато болното момиче се настани отново върху меките кърпи, Хайди изтича да донесе торбичката с храната. Тя беше видяла колко много неща дядо ѝ сложи сутринта и още тогава се зарадва, че Петер ще може да се нахрани както подобава. Хайди извади всичко, каквото

имаше в торбичката, и го разпредели на три равни порции. Храната изглеждаше толкова вкусна, че момиченцето си каза доволно:

— После ще дадем на Петер и онова, което не можем да изядем.

Тя отнесе на всеки определената му порция, взе своята и приседна до Клара. След напрегнатите преживявания обедът им се услади много.

Стана точно така, както Хайди беше предвидила: след като двете момичета се нахраниха, остана толкова много ядене, че Петер получи още една порция. Той изяде упорито всичко, каквото му дадоха, накрая обра и трохите, но не почувства обичайното доволство, каквото изпитваше след богат обяд, защото стомахът му се беше свил на буца. Нещо го гризеше отвътре, душеше го и му пречеше да преглъща.

Децата обядваха толкова късно, че много скоро се появи Алпиецът Йохи. Хайди се хвърли зарадвана към него. Трябваше тя първа да му каже какво се беше случило. Беше толкова възбудена от радостното събитие, че едва намираше думи да го опише на дядо си. Той обаче разбра веднага. Лицето му грейна. Ускори крачка и когато стигна до Клара, попита с весела усмивка:

— Е, осмелихме ли се най-после? Това се казва добра новина!

После изправи Клара на крака, улови я здраво с лявата си ръка и ѝ предложи да се опре на десницата му. Без да се плаши от нищо, усещайки дядото като каменна стена зад гърба си, Клара закричи уверено напред, много по-сигурна от първия път.

Хайди подскачаше наоколо и надаваше ликуващи викове. По едно време дядото спря, вдигна Клара на ръце и рече:

— Не бива да прекаляваме. За днес стига, пък и вече е време за връщане.

Той знаеше много добре, че момичето днес е преживяло достатъчно голямо напрежение и има голяма нужда от почивка.

Когато късно вечерта Петер потегли с козичките си към Дьорфли, той видя край селото голяма група хора, които се блъскаха и бутаха, за да видят по-добре нещо, което лежеше пред тях. Разбира се, Петер също трябваше да разбере какво се е случило; той си проби път с лакти и бързо се промуши между зяпачите.

Ето какво видя.

На тревата лежеше средната част на инвалидния стол, а отпраната облегалка висеше на една дъска. Само червената тапицерия

и блестящите пирони напомняха за някогашното великолепие и съвършенство на стола.

— Бях тук, когато го отнесоха горе — разказваше пекарят, който стоеше точно до Петер. — Сигурно струва поне петстотин франка, готов съм да се обзаложа, на каквото искате. Много ми е чудно как е тръгнал надолу.

— Вятърът го е отвял, нали и Йохи каза така — отбеляза Барбел, която оглеждаше със завист красивия червен плат.

— Добре, че не е дело на човешка ръка — продължи пекарят. — Защото лошо му се пише на злосторника! Ако господинът от Франкфурт разбере какво е станало с тази скъпа вещ, сигурно ще нареди да се направи разследване. За себе си мога да кажа, че се радвам, дето вече две години не съм излизал на пасището. Подозрението може да падне върху всеки, който по това време е бил горе.

Изказаха се още много мнения, но Петер чу достатъчно. Стараейки се да остане незабелязан, той се измъкна от множеството и хукна нагоре към дома си, сякаш го преследваше цял отряд полицаи. Думите на пекаря го бяха уплашили до смърт. Струваше му се, че е само въпрос на време от Франкфурт да пристигне полицейски следовател, който да разследва страшното му престъпление. Много скоро щеше да се разкрие, че престъпникът е той, щяха да го арестуват и да го отведат във Франкфурт в затвора. Петер си представи много живо всичко това и косите му настръхнаха от ужас.

Когато се прибра вкъщи, той бе вече съвсем объркан. Не казанито дума, отказа да изяде картофите си, пхна се бързо в леглото и запъшка под одеялото.

— Петер пак е ял прекалено много киселец и сега го боли стомахът — съжали го Бригите.

— Давай му малко повече хляб, утре му отрежи и от моя — посъветва я бабата.

По същото време Хайди и Клара лежаха в меките си легла и гледаха ярките нощни звезди. Хайди рече:

— Знаеш ли какво си мислех през целия ден? Колко е хубаво все пак, че добрият Бог невинаги се съгласява с нас, когато горещо го молим за нещо. Защото само той знае кое е най-доброто за нас.

— Защо казваш това, Хайди? — учуди се Клара.

— Защото във Франкфурт му се молих всеки ден да ме върне веднага вкъщи, но той не изпълняваше молбата ми. Аз бях готова да повярвам, че не ме чува. Ако тогава ме беше послушал и се бях върнала веднага при дядо, ти нямаше да ми дойдеш на гости тук и да оздравееш.

Клара я погледна замислено.

— Но, Хайди — каза след малко тя. — Щом той винаги знае кое е най-доброто, тогава не би трябвало да го молим за нищо. Просто няма смисъл да му искаме каквото и да било.

— О, не, Клара, да не мислиш, че е толкова просто? — оживи се Хайди. — Разбира се, че трябва да се молим на Бога всеки ден и да му казваме всичко, всичко, което ни тежи на душата. Той трябва да ни чува, за да знае, че не сме го забравили, че вярваме в добротата му. Ако ние забравим добрия Бог, той също ни забравя — така каза госпожа Зеземан. Освен това, знаеш ли; като не получим онова, което сме искали, не бива да си казваме, че добрият Бог не ни е чул. Не бива да преставаме да се молим, а трябва да променим молитвата си: вече знам, мили дядо Боже, че ти си намислил нещо по-добро за мен, и аз ще се радвам, когато ми откриеш мъдростта си.

— Как ти хрумна всичко това, Хайди? — попита Клара.

— Първо ми го обясни госпожа Зеземан, а после стана точно така, както каза тя и тогава го разбрах. Искам да ти кажа и още нещо, Клара — продължи Хайди, като седна в леглото. — Днес трябва да благодарим от цялото си сърце на добрия Бог, че ни изпрати това голямо щастие. Нима има нещо по-хубаво от това да можеш да ходиш!

— Да, разбира се, ти си права, Хайди.

Децата се изправиха и всяко благодари по свой начин на небесния отец за голямата му доброта да дари здраве на болната Клара.

На другата сутрин дядото им напомни, че би било добре да пишат на старата госпожа. Да я поканят на гости и да я изненадат с прохождането на Клара. Децата обаче имаха друг план. Изненадата за госпожа Зеземан трябваше да бъде подготвена много грижливо. Първо Клара трябваше да се научи да ходи добре — да крачи като се подпира само на Хайди. Дотогава обаче старата дама не биваше да узнае нищо. Хайди попита дядо си след колко време Клара ще се научи да ходи без големи усилия. Той каза, че ще са им нужни най-много осем дни. Децата веднага седнаха да пишат писмо на старата госпожа и я

поканиха да дойде на пасището точно след осем дни, без да споменат нито дума за радостната изненада.

Дните, които последваха, бяха най-прекрасните, които Клара беше преживявала досега. Всяка сутрин тя се будеше с радостен вик:

— Здрава съм! Здрава съм! Вече няма да седя в инвалидния стол! Мога да ходя сама като всички хора!

Тя вече ставаше сама от леглото и всеки ден правеше по няколко крачки в повече. Ставаше ѝ по-леко. Ходенето ѝ се удаваше без усилия. Движението пък разгаряше по-голям апетит и дядото трябваше да отрязва все по-големи филии и да ги маже с още по-дебел слой масло. За Йохи беше истинско удоволствие да гледа как сладко си хапват децата. Започна да изнася по цяло гърне от пенливото мляко на Белка и да им налива по две и по три купички. Така наближи краят на седмицата, а с нея денят, в който щеше да пристигне старата дама.

ДЕВЕТА ГЛАВА

СБОГОМ, НО НЕ ЗАВИНАГИ

Ден преди да пристигне, госпожа Зеземан бе изпратила писмо, в което уведомяваше, че идва. Петер донесе писмото рано сутринта. Дядото вече бе излязъл с децата навън. Белка и Галка също бяха освободени от обора и весело въртяха глави. Децата ги милваха и пожелаваха на всяка приятна разходка в планината.

Появи се Петер. Щом забеляза групата, той забави крачка. Подаде писмото на Йохи и подскочи бързо назад. Огледа се на всички страни, сякаш някой отнякъде го дебнеше. Направи огромен скок и хукна нагоре по склона.

— О, дядо — извика Хайди, която не спираше да се чуди на странностите на козарчето, — защо от няколко дни насам Петер се държи като големия Турчин, когато види тояга? Нали си виждал козела как започва да клати глава на всички страни, а после скача нависоко?

— Сигурно и Петер усеща зад гърба си тояга, която си е заслужил — отговори спокойно дядото.

Петер изкачи първия баир на един дъх. Щом се скри от очите на дядото, спря и внимателно се огледа. Зад всеки храст, зад всеки плет на момчето му се привиждаха полицаи от Франкфурт, дошли да го отвеждат в затвора.

Зарадвана от писмото на старата госпожа, Хайди се зае да подреди хижата. Всяко нещо трябваше да отиде на мястото си. В стаята трябваше да цари пълен ред, когато пристигне госпожа Зеземан.

Клара намираше шетането на Хайди толкова забавно, че много обичаше да седи в някой ъгъл и да я наблюдава.

Така ранните утринни часове минаха незабелязано. Старата дама беше съобщила, че ще пристигне около обед.

Готови за посрещането, облечени и сресани, децата излязоха навън и седнаха на пейката пред колибата, за да обсъдят още веднъж подготвяната изненада.

Дядото също се присъедини към тях. След закуска той се бе изкачил високо в планината и донесе от там огромен букет тъмносиня тинтява. Когато видяха цветята, децата извикаха възхитени. Дядото само се усмихна и скри букета. Вече нетърпелива, Хайди на всеки няколко минути скачаше от мястото си, за да провери дали госпожата вече не идва по пътеката.

И наистина — скоро по склона тръгна тържествено шествие. Такова, каквото бе очаквала и Хайди. Пръв вървеше водачът. Следваше го бялото конче със старата дама, а накрая вървеше едър носач с голям денк на гърба. Госпожа Зеземан никога не тръгваше на път без всички необходими принадлежности.

Шествието напредваше бавно. Най-после стигнаха билото и старата госпожа забеляза чакащите я деца.

— Какво е това? Какво виждат очите ми? Клара? Защо не седиш в стола си? Как е възможно това? — извика разтревожено старата дама и побърза да слезе от седлото.

Преди да тръгне към децата обаче, тя плесна с ръце и извика развълнувано:

— Господи, Клара, ти ли си това? Бузките ти са румени и закръглени като топчици! Едва те познах, детето ми!

Госпожа Зеземан понечи да се втурне към децата, но изведнъж спря, изумена от това, което видя. Хайди скочи от пейката, Клара се опря на рамото ѝ, стана и двете закрачиха най-спокойно към нея, сякаш бяха тръгнали на разходка. Госпожа Зеземан замръзна на мястото си. В началото изпита ужас, защото реши, че Хайди си позволява голям риск.

Но после!

Изправена, Клара стъпваше уверено и само леко се подпираше на приятелката си. С блеснали от радост лица двете описаха кръг пред старата дама и се върнаха.

Разтърсена от видяното, госпожа Зеземан протегна ръце. Разплакана от щастие, тя прегърна внучката си, после Хайди, после отново Клара. Толкова силно се развълнува, че не успя да произнесе нито дума.

Изведнъж погледът ѝ падна върху Йохи, който стоеше на прага на хижата си и тихо наблюдаваше трогателната сцена. Старата госпожа положи големи усилия да се овладее, улови ръката на Клара и поведе внучката си към стареца. От устата ѝ излизаха само несвързани възклицания. Все още не ѝ се вярваше, че върви подръка с парализираната довчера Клара. Когато се изправи пред Йохи, улови десницата на стареца с двете си ръце.

— Драги ми Йохи! Драги ми Йохи! Как да ви се отблагодаря! Това е ваше дело, нали? Вашите грижи и доброта...

— И слънцето, което ни праща дядо Господ, и благотворният алпийски въздух — допълни усмихнат старецът.

— Да, и прекрасното мляко на Белка, най-вече то — намеси се оживено Клара. — О, бабо, само ако знаеш как пия козе мляко и как ми се услажда!

— Вижда се по бузките ти, Клара — засмя се старата дама. — Не, аз наистина едва те познах. Толкова си хубава, така си се закръглила, просто не ми се вярва! А си и пораснала, миличка! Господи, истина ли е всичко това? Не мога да ти се нагледам! Мисля, че първото, което трябва да се направи сега, е да телеграфираме на господин сина ми в Париж, за да дойде веднага. Няма да му казвам защо. Знам, че това ще бъде най-голямата радост в живота му. Драги ми Йохи, как можем да стигнем до телеграфа? Хората, които ме доведоха, вече са си тръгнали.

— Така е — потвърди Йохи, — но щом госпожата толкова бърза, ще повикаме козарчето Петер. Той ще се справи.

Старата госпожа настоя веднага да се изпрати телеграма до господин Зеземан. Тя не искаше да спести на сина си нито миг от това ново щастие.

Йохи се изкачи на склона откъм платото и изсвири толкова силно с пръсти, че звукът стигна и до най-далечните скали. Не мина много време и Петер долетя като стрела. Момчето беше бяло като платно, защото си мислеше, че Йохи го вика, за да го съди. За своя изненада обаче получи само лист от тетрадка, изписан от старата дама. Трябваше да го занесе веднага в Дьорфли и да го предаде в пощата. Йохи беше решил по-късно да слезе в селото и сам да плати. Знаеше, че не бива да претоварва ума на Петер с много работи наведнъж.

Петер въздъхна облекчено, грабна листа и хукна надолу по пътеката. Този път му се размина. Нямаше полицаи от Франкфурт, нямаше съд...

Най-после всички насядаха около масата пред хижата. Старата госпожа поиска да ѝ разкажат подробно как е станало чудото с прохождането на Клара. Разказаха ѝ как дядото всеки ден караше момичето да стъпва на краката си и да прави по една-две крачки, как решиха да отидат на платото с козичките и как вятърът отнесе инвалидния стол. Как Клара закопня да види цветята и се осмели да тръгне сама — изобщо всички събития, довели до чудото. Децата се надпреварваха да разказват, а госпожа Зеземан непрекъснато

възкликваше учудено, сипеше похвали и благодарности и постоянно прекъсваше разказа:

— О, не е възможно! Значи наистина не сънувам?

Наистина ли седим пред алпийската хижа и това момиче с румено, бодро лице е моята бледа, слабичка Клара?

Клара и Хайди не можеха да се нарадват, че грижливо обмислената изненада имаше такъв успех пред старата дама, и правеха всичко възможно, за да удължат щастливата сцена.

През това време господин Зеземан беше свършил работата си в далечния Париж и също бе подготвил изненада. Без да съобщи на майка си, една слънчева лятна сутрин той се качи във влака и замина за Базел. Оттам много рано на следващата сутрин потегли за Рагац. Искаше час по-скоро да види дъщеря си, с която бяха разделени през цялото лято.

Пристигна в Рагац само няколко часа, след като майка му тръгна за Дьорфли, откъдето щеше да продължи към пасището.

Новината, че госпожа Зеземан е предприела пътуване към Алпите, беше добре дошла за сина ѝ. Той веднага нае кола и скоро пристигна в Майенфелд. Като разбра, че колата може да го отведе чак в Дьорфли, незабавно продължи пътя си. Предполагаше, че от селото до дома на Алпицеца Йохи ще върви пеша.

Господин Зеземан не се излъга. Продължителното изкачване по стръмната планинска пътека му се стори доста уморително. Вървеше вече много време, а все още не беше зърнал нито една хижа. При това знаеше, че на половината път трябва да се намира жилището на козарчето Петер. Колко пъти беше слушал от Хайди описанието на пътя, който води до нейния дом...

Навсякъде се виждаха следи от стъпките на хора. Понякога тесните пътечки се разклоняваха във всички посоки. Господин Зеземан се притесни да не е сбъркал пътя. Дали пък хижата на дядото не беше разположена от другата страна на пасището? Той се огледа с надеждата да види човек, когато да попита за пътя. Но наоколо цареше тишина. Надлъж и нашир не се виждаше жива душа. Само алпийският вятър фучеше високо над главата му, а в клоните на един самотен храст пееше невидима птичка. Господин Зеземан спря, за да си поеме дъх.

След минута на пътеката се появи едно момче. Козарчето Петер отиваше към селото с депешата в ръка. Момчето тичаше право надолу,

без да се придържа към пътя. Щом го видя, господин Зеземан му махна с ръка да се приближи. Петер спря и плахо огледа чужденеца. Приблужи се колебливо.

— Ела тук, момче! — окуражи го господин Зеземан. — Искам да те питам нещо. Това ли е пътят към хижата, където живее един старец с едно дете — Хайди? Сега при тях би трябвало да има и хора от Франкфурт...

Вместо отговор момчето извика. Уплашен до смърт, Петер хукна надолу по склона с такава бързина, че се претърколи като топка по стръмнината. Точно така се беше търкалял и инвалидният стол на Клара. Но този път, за щастие, Петер не се разтроши на парчета, както стана с нещастния стол.

Пострада единствено телеграмата. Вятърът я грабна и я подгони надолу по склона.

— Странно колко страхливо е това планинско момче — пророни смаяно господин Зеземан.

След като погледа още малко зрелищното търкаляне на Петер, той продължи пътя си нагоре.

А колкото и да се напругаше, Петер не можеше да се спре и продължаваше да се премията надолу. В момента обаче това не беше най-страшното. Много по-ужасна за него беше мисълта, че от Франкфурт наистина е пристигнал полицейски инспектор. Петер не се усъмни нито за миг, че чужденецът, който го попита за Хайди и Алпицеца Йохи, е служител на закона. Когато стигна последната стръмнина пред Дьорфли, момчето отскочи към някакъв храсталак и най-после успя да се залови за един клон. Търкалянето спря, но Петер още дълго време лежа неподвижен. Опитваше се да разбере кой е и къде се намира.

— Я виж ти! — обади се един глас точно над главата му. — Да не те е подгонил някой горе, та си се затъркалял като зле защит чувал с картофи?

Подигравателният глас беше на пекаря. Той се бе сгорещил твърде много във фурната си и бе излязъл да подиша малко чист въздух. Спокойно беше проследил как козарчето се търкаля по склона също както инвалидният стол.

Петер скочи като ужилен. Уплахата му се удвои. Може би и пекарят знаеше, че столът нарочно е бил блъснат. Без да се обръща,

момчето хукна с все сили обратно нагоре по склона. Много му се искаше да се скрие вкъщи и да се завие презглава. Там се чувстваше най-сигурен и се надяваше, че никой няма да го намери. Но козите бяха още на пасището, а и Йохи му бе обяснил, че трябва да се върне бързо, защото стадото не бива да остава дълго само. Петер много се боеше от Алпиеца Йохи и изпитваше такова уважение към него, че никога не би посмял да не го послуша. Но не можеше да тича повече, защото страхът и многобройните рани, които беше получил при падането, започваха да се обаждат. Изкачването му бе съпроводено с много куцане и жални охкания.

Скоро след срещата с Петер господин Зеземан стигна до къщата на козарката и вече знаеше, че е на прав път. Пое си дълбоко дъх и продължи трудното изкачване. Най-после, вече на края на силите си, той видя целта на пътуването си. На билото пред него се издигаше самотна алпийска хижа, засенчвана от три могъщи стари ели.

Зарадван, господин Зеземан изкачи на един дъх последната стръмнина. Вече беше съвсем близо до дъщеря си. Задъханият баща скоро щеше да види нещо, което не бе и сънувал.

Когато се изкачи на равното, две фигури станаха от пейката и тръгнаха насреща му. Едно едро момиче с дълги светлоруси коси и румено лице се подпираше на дребничката Хайди, чиито черни очи грееха развеселени. Господин Зеземан замръзна на мястото си, без да може да откъсне поглед от приближаващите се. Изведнъж от очите му потекоха едри сълзи. Стари, отдавна погребани спомени изпълниха сърцето му. Точно така изглеждаше майката на Клара — прекрасно русо момиче с нежнорозови бузи. Господин Зеземан не знаеше буден ли е или сънува.

— О, татко, нима не можеш да ме познаеш? — извика весело Клара и лицето ѝ засия от радост. — Толкова ли съм се променила?

Сякаш събуден от сън, господин Зеземан се втурна към дъщеря си и я скри в прегръдката си.

— Как да не си се променила! Възможно ли е? Истина ли е това, което виждат очите ми?

Прещастливият баща отстъпи крачка назад, за да се увери, че прекрасното видение няма да изчезне от погледа му.

— Ти ли си, миличка Клара, ти ли си наистина? — повтаряше невярващо той. После отново прегърна дъщеря си, но веднага я пусна

пак, за да се увери, че не се е излъгал.

Старата госпожа пристъпи към сина си — гореше от нетърпение да зърне щастливото му лице.

— Е, мили синко, какво ще кажеш сега? — каза весело тя. — Изненадата, която ни беше подготвил, е прекрасна, но онази, с която ни посрещнаха тук, не може да се сравни с нищо, нали? — тя стисна ръката на сина си и го целуна. — Ела с мен, синко — продължи тя, — за да поздравяш добрия Йохи, който е нашият най-голям благодетел.

— Разбира се, но трябва да поздравя и малката ни домакиня, милата Хайди — отговори господин Зеземан и стисна ръката на момичето. — Е, как сме, как сме? Алпийският въздух е върнал свежестта на бузките ти, както виждам? Приличаш на разцъфтяла алпийска розичка, малката ми. Радвам се за теб, наистина се радвам!

Хайди погледна любезния господин Зеземан и на лицето ѝ грейна искрена радост. Той беше толкова добър с нея! А това, че беше преживял такова голямо щастие именно тук, на пасището, караше сърцето на момичето да бие лудо от възнение.

Старата госпожа поведе сина си към Алпиеца Йохи. Докато двамата мъже сърдечно си стискаха ръцете и господин Зеземан се опитваше да изрази дълбоката си благодарност за станалото, старата дама се върна при децата, за да не пречи. Искаше ѝ се да постои малко под старите ели, за да се успокои.

Там обаче я чакаше още една изненада. На мястото, където стигащите до земята клони бяха образували празно място, беше поставен огромен букет от прекрасна тъмносиня тинтява — толкова свежа и блестяща, сякаш току-що бе израсла там. Старата дама извика от възхита и плесна с ръце.

— Господи, каква красота! Великолепни са! Каква гледка! — повтори няколко пъти тя. — Ела тук, мила Хайди! Ти ли ми приготви тази изненада? Прекрасни са, просто прекрасни!

— Не, не, не бях аз, но знам кой го е направил — отговори Хайди.

— Такива са цветята горе на платото, бабо, даже са много по-красиви — обясни въодушевено Клара. — Я се опитай да отгатнеш кой излезе рано тази сутрин, за да ти донесе красивия букет! — засмя се тя и очите ѝ заискриха така дяволито, че госпожа Зеземан беше готова да

повярва, че внучката ѝ лично се е качила на пасището, за да набере тези цветя за нея. Не, това беше невъзможно.

В този миг иззад елите се чу лек шум. Беше козарчето Петер. Като видя кой стои пред хижата до Йохи, момчето направи голям завой и опита да се промъкне незабелязано зад елите. Но старата дама го позна веднага и го повика при себе си. Хрумна ѝ, че цветята е донесъл Петер, но момчето е твърде плахо и скромно, за да си признае. Тя не можеше да му позволи да си отиде, без да го възнагради по подходящ начин.

— Ела тук, момчето ми, излез на открито, без да се плашиш! — извика тя.

Петер замръзна на мястото си от ужас. След всичко преживяно вече нямаше сили да се съпротивлява. В главата му се въртеше само една мисъл: „Всичко свърши!“. Косата му настръхна, лицето му побеля от страх. Като в сън, той направи няколко крачки към старата дама.

— Така е добре — окуражи го госпожа Зеземан. — Хайде, кажи ми, момче, ти ли го направи?

Петер не посмя да вдигне очи и не видя какво сочи ръката на дамата. Забеляза само, че Йохи се е подал иззад ъгъла на хижата и сивите му очи гледат пронизващо в него. А зад Йохи стоеше най-страшният човек — полицейският служител от Франкфурт. Треперейки, Петер издаде някакъв звук, който трябваше да означава: „Да“.

— Е, и? — засмя се старата дама. — Кое е толкова страшно?

— Че той... че той... се разтроши на парчета и вече не може да се поправи — измънка замаяно Петер и коленете му затрепериха така, че за малко не се строполи на земята.

Старата госпожа се засмя и тръгна към двамата мъже.

— Какво има, драги ми Йохи, това момче май не е много добре с главата?

— О, съвсем не — възрази усмихнато Йохи. — Просто момчето е вятърът, който отвя инвалидния стол, и сега очаква заслуженото си наказание.

Старата госпожа отказа да повярва в думите му и няколко пъти повтори, че Петер изобщо не изглежда толкова злобен и няма никаква причина да се отнесе така жестоко с бедния стол. За Йохи обаче признанието на Петер беше потвърждение на собствените му

подозрения, възникнали веднага след онази сутрин. Мрачните погледи, които Петер хвърляше към Клара още от самото начало, ожесточението му срещу другите гости на Хайди, не бяха убегнали от вниманието на Йохи. Той беше свързал отделните събития и бе добил цялостна представа за случилото се със стола. Така че сега можеше подробно да разкаже всичко на госпожа Зеземан. Когато Йохи свърши, старата дама се засмя.

— Не, не, драги ми Йохи, не бива да наказваме това бедно момче! Нека бъдем великодушни. Изведнъж идват някакви си чужди хора и в продължение на цели седмици му отнемат единствената приятелка, която е имал, най-ценното му богатство! Представям си как е седял сам ден след ден и е кипял от гняв! Нашата Хайди е истинско съкровище, всички го знаем. Нека бъдем великодушни, драги ми Йохи. Един ден гневът го е заслепил и го е тласнал към отмъщение. Вярно, малко глупаво отмъщение, но в гнева си всички хора стават глупави.

Старата госпожа се върна при Петер, който още трепереше от страх, отведе го до пейката пред хижата и заговори с най-мекия си глас:

— Застани пред мен, момчето ми, и чуй какво имам да ти кажа. Престани да трепериш и ме изслушай. Ето, така е добре. Ти си бутнал инвалидния стол надолу по склона, защото си искал да го унищожиш. Това е лошо и ти го знаеш много добре, нали? Знаеш също, че заслужаваш наказание, но тъй като си искал да го избегнеш, скрил си от всички какво си направил. Но виж какво е станало: когато човек извърши или помисли нещо лошо, той греши. Добрият Господ вижда и чува всичко, което става на земята. Той вселява в душата на всеки човек един малък пазач, който стои там още от раждането му и спи през цялото време, докато човекът извърши нещо лошо. Този пазач стиска в ръка един бодил и когато човекът извърши някакво зло, започва да го бодне с него и не му дава нито миг покой. И му повтаря все едни и същи думи: „Скоро всичко ще излезе наяве! И тогава ще бъдеш наказан!“. Така човекът живее в страх и не може да се радва на нищо. Нали и ти се чувстваше така, Петер?

Момчето кимна съкрушено. Точно така беше станало и с него.

— И още в едно нещо си сбъркал — продължи старата дама. — Злото, което си извършил, се е обърнало в добро за онези, на които си искал да напакостиш. Клара се лиши от стола си и понеже нямаше как

да стигне до красивите цветя на пасището, напрегна се и стъпи на краката си. Така се научи да ходи. После удвои усилията си и ако остане тук, в края на лятото ще може всеки ден да се изкачва сама до пасището и да се любува на цветята до насита. Разбираш ли ме, Петер? Добрият Бог веднага е взел в свои ръце злото, което ти си искал да сториш, и го е превърнал в добро за човека, който е трябвало да бъде наранен. А злосторникът е останал с празни ръце и нечиста съвест. Надявам се, че си ме разбрал добре. Помисли за това, Петер, и всеки път, когато ти се прииска да направиш нещо лошо, припомни си, че вътре в теб спи един малък пазач и в ръката си стиска остър бодил. Ще запомниш ли това?

— Да, ще го запомня — отговори Петер, все още уплашен. Той не беше сигурен какво го очаква. Полицейският служител продължаваше да стои до Алпицеца Йохи.

— Добре тогава, да приключим с тази история — отговори решително старата дама. — Искам обаче да ти оставя един малък спомен за посещението на гостите от Франкфурт. Кажи ми, момчето ми, какво е най-голямото ти желание, какво искаш да имаш? За какво мечтае сърцето ти, кажи!

Петер вдигна глава и изгледа старата дама с кръглите си очи, в които се четеше дълбоко изумление. Той очакваше да го сполети нещо страшно, а тази чужда жена обещавахе да му даде нещо, за което той си мечтае. Този обрат съвсем обърка мислите му.

— Аз говоря сериозно — добави госпожа Зеземан. — Искам да получиш нещо, което да те зарадва, за да помниш с добро гостите от Франкфурт. Нека то остане като знак, че те са забравили лошата ти постъпка. Разбираш ли ме, момче?

В главата на Петер най-после започна да се прояснява. Очевидно нямаше да го накажат, а добрата жена, която седеше пред него, нямаше да го предаде в ръцете на полицията. Той усети огромно облекчение. Тежкия товар, който едва не го беше смазал, падна от раменете му. Освен това бе разбрал, че е най-добре веднага да си признае всичко, и проговори унило:

— Загубих и телеграмата.

— Браво, момчето ми — засмя се госпожа Зеземан. — Много се радвам, че ми го казваш! Чудесно е, че веднага си признаваш. И в

бъдеще постъпвай така. Ще видиш, че е по-добре. А сега ми кажи какво искаш да получиш!

Изведнъж Петер осъзна, че може да си пожелае каквото иска, и му се зави свят. Пред очите му изникна пъстрият събор в Майенфелд с всички онези красиви неща. Той ги разглеждаше часове наред и знаеше, че са недостъпни за него. Никога не бе имал в джоба си повече от едно петаче, а почти всички примамливи вкуснотии по сергиите струваха поне двойно повече. Да не говорим за красивите червени свирки, с които можеше толкова лесно да събира козите си. Имаше и прекрасни ножчета с кокалени дръжки. С тях можеше да дялка и най-дългите лескови пръчки.

Петер стоеше пред старата дама. Имаше толкова много желания, че не можеше да избере нито едно измежду тях. Изведнъж го осени прекрасна мисъл: щеше да си поиска нещо, което да запази до следващия събор.

— Искam едно десетаче — отговори решително Петер.

Старата дама избухна в смях.

— Много скромно желание. Ела тук! — повика го тя, извади кесията си и му показа един блестящ кръгъл талер. После сложи върху него две десетачета. — Хайде да направим сметката — рече тя. — Тук имаш толкова десетачета, колкото седмици има годината. Всяка неделя ще си вземаш по едно десетаче и ще си го харчиш. И така през цялата година.

— Цял живот ли? — попита безобидно Петер.

Този път старата госпожа избухна в такъв смях, че двамата мъже прекъснаха разговора си и наостриха уши да чуят какво става.

Старата дама не спираше да се смее.

— Ще получиш, каквото искаш, момче! Трябва само да променя малко завещанието си. Чуваш ли, сине? Трябва и ти да го запишеш в завещанието си: на козарчето Петер по едно десетаче всяка седмица, докато е живо.

Господин Зеземан кимна в знак на съгласие.

Петер гледаше богатия дар в ръката си. Не можеше да повярва, че е истина. След малко изрече с мъка:

— Благодаря ви, в името на Бога!

После се обърна и хукна надолу по склона. Този път обаче успя да се задържи на краката си. Онова, което го тласкаше напред, вече не

бе ужас, а бурна радост, неизпитвана никога досега. Мъчителният страх изчезна без остатък. Очакваше го живот, изпълнен с блестящи десетачета.

Компанията насяда около масата, наредена за обяд. По едно време Клара улови ръката на сияещия си баща и каза оживено:

— О, татко, само да знаеш колко много направи за мен добрият дядо Йохи! Трябва да ти опиша подробно всички дни, които прекарах тук. Цял живот няма да ги забравя. Много ми се иска и аз да мога да направя нещо за него, да му подаря нещо, което да го зарадва поне наполовина толкова, колкото той е радвал мен.

— Това е и моето желание, миличка Клара — отговори бащата. — През цялото време си мисля как бих могъл да се отблагодаря на нашия благодетел.

Господин Зеземан стана и отиде до Алпицеца Йохи. Щом го видя, Йохи стана. Господин Зеземан улови ръката му и заговори сърдечно:

— Скъпи приятелю, искам да ви кажа само няколко думи! Мисля, че ще ме разберете, като ви кажа, че от години насам не знаех какво означава истински да си щастлив. Какво значение имаше цялото ми богатство, след като трябваше да гледам как се мъчи бедното ми дете и как всичките ми пари не бяха в състояние да го изправят на крака! За мен вие сте на второ място след добрия Бог на небето, защото също като него вдъхнахте живот на детето ми и го излекувахте. Кажете ми, как да изразя благодарността си? Знам, че никога няма да мога да ви се отплатя, както подобава, но всичко, което имам, е на ваше разположение. Кажете, приятелю, какво мога да направя за вас?

Старият Йохи изслуша мълчаливо тази прочувствена реч и на лицето му се изписа блага усмивка.

— Господин Зеземан, повярвайте, че оздравяването на болното момиче ми достави голяма радост. Това беше най-добрата отплата за усилията ми — отговори той. — Благодаря ви много за великодушните предложения, но аз нямам нужда от нищо. Докато съм жив, ще се грижа за себе си и за детето. Все пак бих се осмелил да изразя едно свое желание и ако го изпълните, ще ме освободите от грижи до края на живота ми.

— Говорете, говорете, драги приятелю! — каза зарадвано господин Зеземан.

— Аз съм стар — продължи Йохи — и едва ли ще живея още дълго. Когато си отида, няма да оставя на детето нищо. Роднини също си нямаме. Ако господин Зеземан пожелае да ме увери, че Хайди ще може да остане през целия си живот тук и никога няма да ѝ се наложи да печели хляба си при чужди хора. Така ще ми се отблагодарите стократно за всичко, което можах да направя за детето ви.

— Но разбира се, скъпи приятелю, давам ви думата си! — изрече тържествено господин Зеземан. — Хайди е част от нашето семейство. Попитайте майка ми, попитайте дъщеря ми — те никога няма да оставят малката Хайди да се отдели от родното си място и да печели хляба си с тежък труд! Разбира се, скъпи приятелю, щом това ще ви успокои — ето ръката ми. Обещавам ви, че внучката ви никога няма да изпитва нужда от каквото и да било, че няма да ѝ се налага да печели хляба си при чужди хора. Аз ще се погрижа за нея, ще я включа и в завещанието си. Искам да ви кажа още нещо, Йохи. Това дете не е създадено за живот в чужбина, все едно при какви условия. Имахме възможност да го изпитаме на собствения си гръб. Но вашата внучка има и други добри приятели, драги Йохи. Аз познавам един човек, който засега живее във Франкфурт, но скоро ще приключи с работата си там и ще се върне тук, където му харесва, за да прекара в мир и спокойствие старините си. Това е най-добрият ми приятел — докторът. Той смята да пристигне тук още тази есен и да се засели завинаги в това прекрасно място. Така сте го посъветвали и вие. Той казва, че заедно с вас и малката Хайди е преживял най-щастливите дни в живота си. Ето, виждате ли, така Хайди ще има двама покровители наведнъж, които ще живеят близо до нея и ще ѝ помагат. Надявам се Бог да запази и двамата живи и здрави още дълги години!

— Безкрайна е Божията милост! — намеси се развълнувано госпожа Зеземан и сърдечно стисна ръката на Йохи. После привлече Хайди към себе си.

— Мисля, че трябва да попитаме и теб, моя малка Хайди. Кажи ми, имаш ли желание, което много би искала да се превърне в действителност?

— Да, разбира се, че имам — отговори сериозно детето.

— Много добре, искам да го чуя веднага — окуражи я госпожа Зеземан. — Какво желае сърцето ти, дете мое?

— Много бих искала да изпратите леглото ми от Франкфурт с трите високи възглавници и дебелата завивка. Защото възглавницата на баба е толкова ниска, че главата ѝ увисва назад и тя почти не може да диша. Ще се завива с дебелата завивка и вече няма да мръзне.

Хайди изказа желанието си на един дъх.

— Милото ми дете, какво трябваше да чуя! — каза възбудено старата госпожа. — Много се радвам, че ми напомни какъв е моят дълг. Когато Бог ни изпрати добро, трябва веднага да помислим за онези, които си нямат нищо! Още днес ще телеграфираме във Франкфурт! Госпожица Ротенмайер ще опакова всичко и само след два дни леглото ще бъде тук. Надявам се добрата баба да спи чудесно на високите възглавници.

Хайди заподскача радостно около старата дама. Но изведнъж спря и изрече бързо:

— Трябва да изтичам за малко при баба, защото тя много се страхува, когато не я навещавам дълго време.

Хайди гореше от нетърпение да занесе радостната вест на старата баба.

— Не бива така, Хайди — намеси се Алпиецът Йохи. — Когато имаме гости, не е редно да ги оставяш сами.

Старата дама се намеси:

— Драги ми Йохи, детето разбира какво трябва да направи. Бедната стара баба отдавна не се е радвала на компанията ѝ заради нас. Мисля, че е редно всички заедно да отидем при нея. Най-добре е там да дочакам коня и водача, а щом слезем в Дьорфли, веднага ще изпратим телеграма до Франкфурт. Какво ще кажеш, сине?

Господин Зеземан все още не беше имал случай да разкрие плановете си. Той искаше да направи кратко пътешествие из Швейцария заедно с майка си и дъщеря си. Много се надяваше, че Клара ще бъде в състояние да пътува с тях. Той смяташе да се възползва от последните топли дни, за да осъществи плановете си.

Клара беше малко смутена от вестта за предстоящото отпътуване, но радостта, че ще бъде отново в компанията на милия си татко, беше по-силна от всичко.

Старата дама стана и улови ръката на Хайди, но изведнъж спря и се обърна.

— Какво, за бога, ще правим с Клара? — извика уплашено тя. Беше се сетила, че дългият преход не е безопасен за внучката ѝ.

Без да каже нито дума, Йохи вече се бе погрижил за това. Той взе Клара в силните си ръце и закрачи спокойно след госпожа Зеземан. Господин Зеземан вървеше последен.

Хайди непрекъснато подскачаше от радост, а старата дама не преставаше да я разпитва за бабата и Бригите: как живеят, какво има в къщата им, как прекарват тежките зими и студове.

Хайди описа всичко съвсем точно, както го беше видяла: как бабата по цял ден седи свита в своя ъгъл и преде, а през зимата не става от леглото си и трепери от студ. Разказа и с какво се храни старицата и какво най-често ѝ липсва.

Така стигнаха къщата на козаря.

Бригите тъкмо простираше изпраната риза на Петер. Козарчето имаше само две ризи и си ги сменяше поред. Бригите видя отдалеч пристигащите хора и се втурна в стаичката.

— Отиват си, мамо! — извика тя. — Да видиш само какво шествие! Йохи ги придружава и носи болното момиче.

— Ох, значи наистина ще ми я вземат — въздъхна бабата. — И Хайди ли е с тях, видя ли я добре?

След минута вратата се отвори с гръм и трясък и Хайди влетя в стаята. Тя се озова само с два скока в ъгъла при бабата. Прегърна я.

— Бабо! Бабо! Леглото ми ще пристигне от Франкфурт, и трите високи възглавници заедно с него, и дебелията завивка! Старата госпожа каза, че ще бъде тук само след два дни! То е за теб, бабо, за да спиш удобно!

Хайди нямаше търпение да изкаже докрай онова, за което беше дошла и което толкова щеше да зарадва добрата баба. Старата жена наистина се усмихна, но гласът ѝ прозвуча тъжно:

— Твоята благодетелка трябва да е много добра, Хайди. Би трябвало да се радвам, че ще те отведе със себе си, но ми се струва, че няма да го преживея.

— Какво? Какво? Кой ви е казал тази глупост? — попита един мил глас. Някой улови ръката на старицата. Старата дама беше влязла веднага след Хайди и бе чула всичко. — Не, за заминаване изобщо не говорим! Хайди ще си остане при добрата баба, за да я радва. Разбира се, ние също искаме да виждаме детето, но затова ще идваме тук.

Всяка година ще гостуваме на добрия Йохи. Имаме важна причина да отправяме благодарностите си към добрия Господ именно тук, на пасището. Той направи истинско чудо с Клара.

Най-после лицето на бабата се озари от искрена радост. Тя не намираще думи за отговор, а само стискаше ръката на госпожа Зеземан и по хлътналите ѝ бузи се стичаха горещи сълзи.

— Видя ли, бабо! — прошепна щастливо Хайди. — Видя ли, че стана така, както ти казах последния път? Сигурна съм, че леглото от Франкфурт ще излекува всичките ти болки!

— О, Хайди, добрият Бог е толкова великодушен към мен и ми прави такива добрини в последните ми дни! — изрече дълбоко трогната старата баба. — Възможно ли е да съществуват толкова добри хора, които да се загрижат за една бедна старица като мен и да направят толкова много за нея! Благодаря на Бога, че е създал такива добри и милостиви хора, които се грижат дори за една бедна, безполезна твар като мен!

— Мила моя — намеси се енергично госпожа Зеземан, — пред небесния господар всички сме равни и всички имаме нужда от добротата и великодушието му. А сега нека си кажем сбогом, но не завинаги, защото когато дойдем следващата година в Алпите, непременно ще ви посетим. Никой няма да ви забрави, повярвайте ми!

Все пак старата дама не можа да излезе веднага от къщата, защото бабата искаше да ѝ благодари и да я увери, че ще измоли благословията на Господа за нея — великодушната благодетелка, и за всичките ѝ близки.

Господин и госпожа Зеземан тръгнаха бавно надолу към селото. Алпиецът Йохи отнесе Клара обратно в хижата, а Хайди подскачаше като козичка около тях.

На следващата сутрин децата се разделиха. Клара се разплака. Никак не ѝ се искаше да напусне хижата и планината, където бе изживяла най-прекрасните дни в живота си. Хайди се опитваше да я утеши и все повтаряше:

— Много скоро ще стане отново лято и като дойдеш тук, ще ти се стори още по-хубаво. Тогава ще можеш да ходиш без никаква подкрепа и още първия ден ще се качим на пасището при цветята. Ако знаеш само как ще се забавляваме!

Както беше уговорено, господин Зеземан дойде да прибере дъщеря си. Седнаха с дядото на пейката, за да обсъдят някои важни неща. Клара изтри сълзите си, поуспокоена от думите на Хайди.

— Предай поздравите ми на Петер — рече Клара. — И на всички козички, особено на Белка. Ако можеш да й направя някакъв подарък! Тя също много ми помогна да оздравея!

— Разбира се, че можеш — засмя се Хайди. — Изпрати й малко сол. Нали видя как обича да ближе сол от ръката на дядо.

Предложението много се хареса на Клара.

— Разбира се, че ще й изпратя! Най-малко сто фунта, а може и повече — извика въодушевено тя.

Господин Зеземан стана и махна с ръка на децата. Беше време за тръгване. Този път белият кон на старата госпожа беше дошъл за Клара и тя можеше спокойно да го възседне. Инвалидният стол вече не й беше нужен.

Хайди изтича на склона и остана да маха с ръка на приятелката си, докато конят и ездачката му се превърнаха в черна точила в далечината.

Добрата госпожа Зеземан не бе забравила колко сурова е зимата в Алпите. След месец в хижата на козарите пристигна леглото от Франкфурт и огромен денк. В него имаше толкова много топли дрехи, че бабата никога вече нямаше да мръзне в своя тъгъл.

Долу в Дьорфли се започна голям строеж. Господин докторът пристигна и се настани в гостилницата. Той купи старата сграда, където Йохи и Хайди прекараха зимата. Това, че тя някога е била истински господарски дом, личеше още по голямата стая с красивата камина, облицована с рисувани плочки. Тази част от къщата щеше да бъде подновена и в нея възнамеряваше да се настани самият господин доктор. Другото крило щеше да бъде зимна резиденция за Йохи и Хайди. Докторът познаваше добре стареца и знаеше колко много държи той на независимостта си. Затова бе решил да му предостави собствено жилище. Най-отзад щеше да бъде издигнат топъл и удобен обор с дебели стени, където щяха да зимуват Белка и Галка.

Господин докторът и Алпиецът Йохи станаха още по-добри приятели, докато обикаляха строежа и се грижеха всичко да върви добре. Най-често си мислеха за Хайди. И двамата се радваха на новия си дом, но най-голямата им радост бе, че Хайди е щастлива.

— Скъпи приятелю — каза веднъж господин докторът, — искам да ме изслушате внимателно. Аз споделям с вас всички радости около детето. Хайди ме смята за свой най-близък роднина след вас. Но искам да споделя и задълженията, да се погрижа за бъдещето ѝ, според средствата и възможностите си. Така и аз ще имам права върху Хайди и мога да се надявам, че когато остарея, ще има кой да се грижи за мен и да ме обича. Това е най-голямото ми желание, повярвайте ми. Затова искам да осиновя Хайди, за да има тя всички законни права на моя дъщеря. Така, когато си отидем от този свят, и двамата ще сме спокойни за бъдещето ѝ.

Йохи улови ръката на доктора и дълго я държа в своята. Той не казваше нито дума, но добрият доктор четеше в очите на стареца вълнение и голяма радост.

През това време Хайди и Петер седяха при бабата. Хайди не спираше да говори, а Петер слушаше. Нали не се бяха виждали често в последно време. Имаха толкова неща да си разкажат за всичко, което се беше случило през лятото.

ЗА КНИГАТА И АВТОРА

Йохана Спири е родена на 12.06.1827 г. в градчето Хирцел, близо до Цюрих, Швейцария. Баща ѝ, Йохан Хойсер — психиатър по професия, и майката — жена с поетичен талант, имат общо шест деца. Йохана Хойсер продължава образованието си в Женева, където през 1852 г. се омъжва за младия адвокат и публицист Бернхард Спири и приема неговото фамилно име. Три години по късно се ражда единственото им дете.

Първия си разказ Йохана Спири публикува анонимно през 1871 г., а хонорара си дава на Международния червен кръст в Женева. Желанието на младата авторка е да помогне на бежанците от френско-пруската война.

През 1880 г. Йохана Спири издава, отново анонимно, своя първи роман — „Хайди“. Историята на малкото сираче от швейцарските планини има невероятен успех. На следващата година излиза и продължението на романа „Хайди и Клара“, подписано вече с името на авторката.

Последните години от живота на Йохана Спири са много тежки. През 1884 г. умира от туберкулоза синът ѝ. По-късно през същата година умира и нейният съпруг. От 1886 г. Йохана Спири е инвалид, но въпреки струпалите се нещастия, продължава да твори до смъртта си (1901).

През целия XX век двата романа за Хайди са преиздавани на десетки езици в целия свят.

Издание:

Йохана Спири. Хайди и Клара

ИК „Пан 96“, София, 1997

Редактор: Пламен Дойнов

ISBN: 954-657-119-3

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.